

**ВИДАННЯ
ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН
ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ**

1949.

15. липня

Ч. 10.

Наша робітнича політика на еміграції

I.

Переважна частина нашої еміграції тим чи іншим способом включається в промислово-виробниче життя чужих країн. Наші люди, відповідно до своїх схильностей, а найбільше, в силу конечності, і невідповідно до своїх схильностей і здатностей, становляться хліборобами, ремісниками, робітниками, інокли дрібними промисловцями, купцями і в той спосіб набувають собі певне соціальне становище й засоби для існування.

Ці процеси включення наших людей в сопільне життя чужині свідомою воною ї чином кожної людини й цілої нашої спільноти можуть бути скеровані длясяння найбільшого добра кожної людини й цілої спільноти. Так само при нашому запедбанні, ці процеси можуть піти й на некористь нам. Реальною загрозою є те, що об'єктивні інтересискої країни нашого поселення є такими, що духовна, матеріальна і соціальна асиміляція еміграції в чужому середовищі ділти-муть, що соціальні й духові відірвання наших людей на чужині від національної спільноти відбуватиметься. Нашим завданням є ці процеси в найбільшій мірі затамувати, а то й припинити. І це осiąгнути можна через відповідно налагоджене спільнотне духове життя й через належну організацію соціального життя еміграції.

Свілома, цілеспрямована система заходів до скерування життя еміграції на перші рейки, на певні напрями! І соціального улаштування на чужині є соціальною політикою.

Завдання нашої соціальної політики на чужині можна окрес-

лити коротко так — забезпечити, насільки це в наших силах, стаді соціальні позиції (становище) кожній нашій людині на чужині і пайдовше зберігти нашу еміграцію як національну спільноту, свідому свого „роду і племені“.

Так означаючи завдання нашої соціальної політики на еміграції, ми повинні собі виразно усвідомити, що наші практичні заходи длясяння цілей тієї політики, високою мірою будуть йти по лінії найтруднішій, яка інокли не збігатиметься з інтересами спільноти, серед якої ми живемо. Цілі нашої політики і дії не будуть зустрівати належної підтримки і зрозуміння з боку тієї спільноти і не завжди ці заходи і стреміння будуть знаходити зрозуміння і належну підтримку серед багатьох, під духовно-моральним оглядом слабіших, наших емігрантів. Однаково це не повинно і на одну мить зискохувати нас від праці, від змагання за осiąгнення своїх цілей.

Ціла наша соціальна політика повинна мати низку постулативних напрямів, на підставі яких здійснюється практичне улаштування й життя еміграції.

Політика розселення.

Незалежно від того, що ми дедалі розпорощуємося по цілому світі, а в країнах розселення — по цілому просторі цих країн, основою нашою лінією повинно бути змагання до концентрації еміграції в окремих районах і творення в той спосіб етнічних груп, об'єднаних спільними духовно-національними інтересами й життям.

Міцно закорінений в нашему народі інстинкт прив'язання до

ІЗ ЗМІСТУ:

- НОВОПРИЄУЛ ВОЯКИ УПА
В РОКОВИНИ ПОЛТАВСЬКОЇ
БИТВИ
- КОМУНІКАТ СВЯЩЕННОГО
СИНОДУ
- НАШІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В В.
БРИТАНІЇ
- ДРУГА СЕСІЯ НАЦІОНАЛЬ-
НОЇ РАДИ
- МАЛОРОСИ НА СЛУЖБІ КЕ-
РЕНСЬКОГО

своєї спільноти свідомими нашими зусиллями мусимо до найвищої міри соціально-організувати. Де є на чужині наші хлібороби і фармери, на тих просторах мусимо найбільше людей з нової еміграції оселити на землю і змінити групи наших старих емігрантів. Коли оселяємося на землю на нових, ще неосвоєних просторах, мусимо змагати до того, аби це оселення відбувалося більшими групами з творенням нових селищ. Де маємо більше скучення українських робітників, маємо це скучення зміцнювати новими робітниками і поширювати чи-セルю колонію та розвивати спільнотне національне життя й соціальну взаємодопомогу.

Цілком зрозуміло, що праця в тому напрямку вимагає внесення певних корективів в існуючу практику нашої суспільно-громадської праці, вимагає конкретних суспільно-громадських чинів від старої еміграції та всіх наших суспільних установ. Кожна українська людина на еміграції, яка вже має те чи інше соціальне становище, яке їй дас життєву позицію — хлібороб, ремісник, робітник, промисловець, купець, священик то що повинен знати про те, аби помогти другому українцеві найти місце в житті в межах, впершу чергу, своєї громади. Кожна громадська установа — товариство, клуб, церковна

парафія, кооператива — в повсякденній своїй праці спільнотний, попри свої спеціальні функції — освітні, релігійні, економічні тощо — повинна дбати про соціальні приміщення, соціальні влаштування своїх людей, потребуючих цього. Справа йде не про часову підмогу, не про грошей чи матеріальні жертви, а про соціальні улаштування наших людей — про надання їм праці чи про допомогу їм улаштувати варстат праці або зайняття в межах кожної громади, щоб в той спосіб допомогти людям соціально влаштуватися і зміцнити українську громаду на чужині.

Отже основним завданням стериторіально-громадська концентрація еміграції на чужині через розбудову взаємодопомогової праці у наявних громадах для влаштування наших людей та заходами взаємної соціальної допомоги і сприяння затамовувати процеси парцеляції громад на чужині через відрив і розчинення серед чужинців.

Політика праці і промислу.

Наша еміграція при розселенню на чужині посідає лише робочі руки й м'язи плюс інтелект, який сам по собі не творить ще підстави для зайняття тих чи інших соціальних позицій. Це означає характер нашої еміграції, як робітничий (в соціальному плані). Еміграція в основному йде до самих різноманітних «зайнять фізичної праці», як початкового соціального старту. Це зумовлює те, що наші люди беруть найрізноманітнішу роботу, яка є під руками, не ставлячи часто густо собі жодних перспектив "завтрашнього дня". Не можемо посуджувати філолога з закінченою високою освітою за те, що він став кельнером в одному з нью-йоркських ресторанів з добрым заробітком, але можемо жаліти, що він не став сільсько-господарським робітником в одному з районів поселення українців-фермерів, щоб мати перспективу врати в українське середовище й ступнево ставати позашкільним, а потім й шкільним, учителем українських дітей. Це, правда, може дати зарібку удвічі менше, ніж кельнерство в ресторані, але за те буде певніше під кожним оглядом. Не можемо проходити без уваги мимо того, що хліборобський син на чужині без конечної в тому потреби кидає працю на фармі й переходить на лег-

чий хліб" до текстильної фабрики...

На кожному кроці стикаємося з питаннями соціального означення людини, з питаннями зайняття соціального профілю праці чи зайняття. В хаосі зруйнованих і розірваних родин, кількарічного перебування на каторжній промисловій праці в Німеччині чи ССРР або вимушенної безділля в ДППтаборах, здепримована і здергінтована людина обирає направок праці і промислу під хвилевим враженням, негуючи часто-густо свої особисті інтереси, приготову і уподобання і на шкоду спільноті.

Питання свідомого й послідовного скерування нарямку й характеру праці кожного емігранта є одним з вирішальних і найважливіших соціальної політики на еміграції.

З погляду інтересів кожної людини і спільноти в цілому є вказаним, щоб кожна людина посідала власний, особистий варстат праці або промислу. Тому скерування нашої еміграції на шлях здобуття власних, особистих варстатів праці і промислу є найпозитивнішим напрямком розв'язки. З цього погляду хлібороб-фермер, ремісник, дрібний промисловець чи інше зайняття у власному варстаті чи промислі є найбільше позитивним для кожного емігранта, який починає нове життя в нових краях, як конкретна і близька перспектива. Хліборобська родина, яка почне працю у фармера, як робітники, напевно має більше перспективу, при бажанні, в дальному відчинити власний варстат по ремонту машин (сільсько-господарських, хатніх, електричних і т. п.). Майже кожний вид промислу і праці відкриває перед людиною, при його бажанні, перспективу посісти соціально-незалежні позиції в житті.

Здаємо собі справу з того, що праця "ню-йоркського кельнера" чи й індустріального робітника, як початкова для нашого емігранта, дає безпосередньо більше матеріальної вигоди і користі, ніж яка інша, того самого профілю, в сільському господарстві чи в ремісничому або дрібному підприємстві, але кожна людина собі усвідомлює, що це лише хвилева перевага, яка з перспективи зав-

трішнього дня" людини, є дуже непевною і хиткою.

Соціальна гігієна праці.

Основна маса новітньої еміграції, незалежно від нашої волі, мусить з, конечною, стати робітниками найманої фізичної праці. Длясяння цілей добробуту кожної працюючої людини і цілії спільноти є конечним усвідомленням собі і в практичному житті керуватися певними напрямними соціальної гігієни праці.

Кожна людина знає, що праця на величному машинобудівельному, хемічному, текстильному заводі, при конвоєрі психо-морально та фізично виснажує людину більше ніж праця на найтяжчій сільсько-господарській роботі чи на лісозаготовлях, чим більше праця механізована й конвеєрізована та зведена до механічних одноманітних рухів, тим більше вона людину вичерпє і скоро чусіть її робітний вік. Тому цілком природним засадним правилом гігієни праці є підборання собі такої праці, яка може й менше є оплатною (в грошах), але яка найменше негативно впливає на психо-моральний і фізичний стан людини.

В градації профілів, серед яких людина шукає собі працю, найліпшим є керуватися певними провідними принципами, а саме — ліпше працювати на відкритому повітрі ніж у приміщенні, хоч як би добре воно й провітрювалось. Ліпше на відкритому повітрі працювати в полі ніж на будівництві дому чи іншому споруджені. Працюючи у промисловому закладі, ліпше виробляти індивідуалізовані речі й охоплювати максимум (коли не цілість) виробничого процесу ніж працювати на виробі стандартизованих речей з конвеєра. Ліпше працювати у меншому підприємстві ніж у великому. Ліпше працювати у підприємстві, розташованому в селі, або в малому місті ніж у великому з елементарних міркувань гігієни.

Другим моментом соціальної гігієни праці є організація побуту робітника. Всяка фабрично-заводська праця, особливо у великих механізованих підприємствах, не стільки виснажує робітника фізично, як депримує, притуплює його психологічно. Однобічне психічне напруження робітника під час праці і концентрація його уваги і змислів на однomanітних і примітивних, під оглядом пси-

хічної діяльності, „ідеях”, які вимагаються при виконанні робітником виробничих маніпуляцій, психічно примітивізує робітника. Тому гігіена відпочинку робітника після праці полягає не тає у фізичному відновленні його сил, як у відпруженні й урізноманітненні ідеями його психічної сфери, в узліенні її від депримуючих впливів кількагодинної механізованої праці. Це осягається в способі такої організації робітничого побуту поза працею, щоб він був цілковитою протилежністю по своїм впливам на психічну сферу робітника, як фабрика.

Однородинний робітничий котедж з невеликою садибою — садом і городом за межами міста

(не в скупченні фабрик і заводів) чи в сільській або зближений до сільської, місцевості, легка і не складна одно-двогодинна праця коло саду чи городу на свіжому повітрі, комплекс інтересів жінки і дітей з ідеальною обстановкою для відпочинку фабричного робітника, відпруженні і відсвіженні, нормалізації його фізичного і психічного стану після механізованої роботи.

Підвищене в фабричного робітника піднадання „спільному формам відпочинку і розваги” — кіно, кафе, пиво й інші напої, видовище тощо є цілком зрозумілою реакцією відпруженні його здепримованої за час роботи психічної сфери, яке не находить нор-

мального зрівноваження в його соціальному побуті поза роботою. Колективізація і усунення побуту робітника поза роботою веде до дальньої деградації психічної сфери робітника, яка є вислідком механізованої праці на фабриці.

Характерним є відмітити, що навіть в ССР, при максимумі зусиль уряду до колективізації побуту робітника поза роботою, при найменших матеріальних і соціальних можливостях робітника в ССР цьому противставиться, робітник в ССР найбільше стремить і здійснює побутову індивідуалізацію і уприватнення життя.

Новоприбулі вояки УПА розказують...

23 червня цього року нова група воїнів УПА перейшла чесько-базарський кордон. Я їх зустрів, коли вони щойно прибули до українського табору ДП і розмовляли з бійцями і старшинами УПА, що вже довше перебувають в Західній Європі. Вони ще мали на собі знищений довгим рейдом одяг а на їхніх опалених весняним сонцем обличах видніли сліди від виснаження. Їхній бойові товариші, які вже давніше прибули на Захід, засипували їх питаннями про своїх знайомих і товаришів з поля боротьби. Всі радили зі зустрічі і вісток з Рідних Земель. Їхні відомості подаю без змін, щоб передати читачам безпосередньо слова тих, які ще вчора були в боротьбі з ворогом на Рідних Землях.

Коли ви прибули до Базару і як довго тривала ваша дорога?

Чесько-базарський кордон ми перейшли ніччю з 22 на 23 червня ц. р. Як довго тривала наша дорога, тіжко нам сказати, бо ми не йшли найкоротшою дорогою, а рейдували визначененою трасою вже довший час.

Як ви йшли і куди ви проходили у вашому рейді?

Польщою ми йшли коло Кельц, Ченстохови і коло Валбжегу ми перейшли польсько-чеський кордон. Йшли ми тільки ніччю. Дніювали там, де нас заставав ранок: в лісі на полі, в селянських хатах. Вечером ми заходили до сіл, чи на колонії, щоб дістати харчів. Польські селище, хоча самі біда, радо нам допомагали. По дорозі ми були обережні і багато пригод не мали. Лише одного разу, як я з одним своїм товаришем — оповідає один з новоприбулих — зайшов до села на розвідку, нас зауважили польсько-большевицькі міліціонери і хотіли задернати. Ми відкрили по них вогонь. Одного раптом, а інші втекли. Раненим був поручник ВП. Він почав проситися:

— Пане шефуню, даруй мі жице.

Ми його пустили, відбираючи в нього тільки зброю.

Перед чеського границею наша група поділилася на дві частини: і далі ми вже йшли окремо. Через Чехію ми йшли коло міст: Двур Кралево, Чеслав, Бенешов і Клатови. Чеські селища були

також дуже раді й допомагали, чим могли. Коли, наприклад, зайдли до одного селяніна вечером, він запропонував нам залишитися в нього на день і відпочити. Ми залишилися. Старий чех гостин нас, чим міг. Його син пойхав до міста й купив нам потрібні речі. Найбільше нас звірило, коли старий селянин прощаючи нас, поблагословив ліце і розцілюваних з нами, поголосив його зі словами:

— Щасливої вам дороги і успіху в сиюному ділі, за яке ви боретесь.

Рівнож бажав собі щераз зустрінутися з нами в кращих умовинах. Прощаючи нас, старі селяни хрестили нас на дорозі і рівнож складали найциркіші побажання.

В якому терені ви діяли?

Нашим оперативним тереном було Підляшшя. Останню зиму наша група перебувала в рейді по центральній Польщі. Весною наш командир видучив нашу групу і доручив нам іти рейдом на Захід.

Як тепер виглядає визвольна боротьба українського народу на Підляшші?

Літом 1947 року польсько-большевицький уряд викликав склона все українське населення з Підляшшя в колишні польські терени на Помор'я і в Східну Пруссію. В наш терен ворог кинув такі великі військові й поліційні сили, що на цей раз населення не могло чинити спротиву при-

мусовому виселенню. До половини літа ворог викинув з нашого терену все українське населення. Акція УПА була в цей час спрямована не лише на маніфестацію спротиву проти нечуваного в світі насилля над мирним українським населенням, але і на боротьбу з найбільш жорстокими терористичними ворожими відділами.

Щіли виконання українського населення з нашого оперативного терену, ворог розпочав наступ виключно проти наших збройних відділів. Щоб ухилитися від прямого удару ворога і зберегти людські збройні кадри для дальньої боротьби, Командування УПА переводить ще в 1947 році перегрупування бойових відділів. Частина людей відходить до УССР з завданням включитися там у боротьбу. Одна група долучається до рейдуючого в Східну Пруссію відділу УПА, інша група дісталася доручення перебути ще зиму в терені і з весною піти рейдом в Західну Європу. Наша група під командуванням к-ра Б. залишається на дальніші в терені.

Чи означає це, що на українських землях поза лінією Керзона (під Польщею) вже не операють більше з'єднання УПА?

Оскільки нам відомо, багато відділів з теперішньої Польщі, відійшли до УССР, а деякі пішли в американську зону Німеччини. В Польщі діють ще невеликі бойові групи УПА для спеціальних завдань. Іноді там перебувають так само рейдуючі відділи УПА з України.

Який тепер стан на українських землях за лінією Керзона?

Польсько-большевицький уряд старається ці землі заселити поляками з центральної Польщі, щоб їх раз на завжди відобрести українському народові. Ще в 1948 р. українські землі за лінією Керзона були в більшості незаселені, а більша частина сіл була спале-

на польсько-большевицькими бандами ще перед виселенням українського населення, або в часі виселення таки самим населенням на знак протесту проти насильства ворога. Тепер уряд дас колоністам всікі допомоги, щоб скорше ці землі заподінти і сяк-так загospodarити.

Як виглядає тепер боротьба на українських землях в ССРР?

Український визвольний рух під безпосередньою московсько-большевицькою окупацією виглядає дещо інакше, як на українських землях під Польщею. На Україні визвольна боротьба спирається в першу чергу на збройному підпіллі та менших відділах УПА, які перебувають в постійних рейдах. Боротьба відділів УПА і збройного підпілля звернені, головно, на політично-пропагандистську акцію, оборону українського населення перед найактивнішими енкаведистами та найбільшими ворожими терористами. Крім того діють невеликі спецгрупи, передаважно по містах. Їхня зброя звернена проти визначних большевицьких вельмож, які визначилися терором, чи організацією терору над свободолюбним українським народом. Діють також групи збройного підпілля у великих робітничих скупчинах. Дія тих груп звернена, головно, на політичну акцію серед українського робітництва.

Весною цього року московський уряд кинув проти УПА нові великі сили і розпочав силну акцію проти УПА в Карпатах, на Поділлі і на Поліссі.

Які перспективи має перед собою визвольна боротьба на Рідних Землях?

Бійці революційно-збройного підпілля — це люди рішені на життя і смерть боротись за відновлення української державності. Боротьба УПА знищила міт всесильності ніквід і доказала всім народам ССР можливість боротьби з прецизним советським апаратом терору і насильства і доказала можливість такої боротьби і її успішність. Боротьба УПА підготовляє не лише український народ, але й інші народи ССР до остаточної розправи з большевизмом і до побудови своїх самостійних незалежних держав. Про героїзм і безстрашність УПА ходять легенди по цілому ССР. Політичні і соціальні ідеї УПА здобули собі рішучих прихильників серед усіх свободолюбивих людей в ССР. Нам відомо, що ними захоплюються бійці і старшини Советської Армії, робітники, колгоспники і інтелігенція. Про це нам найкраще говорило їхнє відношення до нас. Це додавало воїкам УПА віри в слушність і потребу боротьби, додавало сили і витривалості перетривати найтяжчі моменти в боротьбі. Наші друзі свідомі того, що коли ім придеться впасти в боротьбі, то їх жертви не будуть даремні, бо ідея, за які вони боряться, глибоко закорінилася серед народів ССР.

Це запевняє тягість і безперервність боротьби. Наростаючий у світі конфлікт між вільними ще народами і московсько-большевицькими імперіалістами, ми розглядали, як нагоду виборення українським народом для себе державності.

Чи в західно-українських землях вже заведено колгоспи?

Про заведення колгоспів дуже широко розписується большевицька преса і кричить радіо, але в дійсності з колективізацією так добре не є. Большевики пишуть і кричать по радіо, що вони створили дуже багато колгоспів. Все це є перебільшене. Большевики, напр., подають що колгоспи є всюди там, де вони були ще перед 1941 роком, хоча дуже часто в тих селах в колгоспі немає ні одного селянина. Селяни аж надто добре знають, що колгоспи — це найзручніша для большевиків форма експлуатації їхньої праці. Селяни, за підтримкою українського визвольного руху, протиставляться большевицькій колективізації всікими можливими засобами.

Тому що село ставило спротив колективізації і большевикам не вдалося цього спротиву зламати, вони почали 1948 р. заводити колгоспи в той спосіб, що до таких сіл впроваджували колгоспників з центральної Росії. Від селян відбирали найкращу землю і її віддавали новоствореним колгоспам. Також відбирали сільсько-господарські будинки, а селян ще змушували прохарчувувати колоністів.

В яких умовах живе українське населення, виселене з українських земель за лінією Керзона, на колишніх піменських теренах Польщі?

Польсько-большевицький уряд розкинув українське населення в дуже широких просторах між польським населенням. В одному селі перебуває звичайно, від двох до кільканадцяти українських родин. З одного села, чи радище околиці, найбільше дві-три родини. Українське населення перебуває під строгим поліційним наглядом. Матеріальні умови життя нашої людності, більше чим потагі. Українці не допускають до жодних урядів, чи до такої праці, де можна більше заробити. Вагато селяни загнані в радгоспи (по-польськи „майонткі паньство“). Тим нашим селянам, яким дали звичайно сильно пониженні господарства, не дають жодної допомоги на відбудову. Треба зазначити, що коли ворог виселював українських селян, то не дозволяв майже нічого з дому взяти.

Однак українські селяни морально не ломляться. Вірять в скорій поворот на Рідні Землі і замкнені в собі, не піддаючись на жодні провокативні намагання ворога, чекають на хвилину повороту.

Чи ви зустрічали рух спротиву в Польщі і як ставиться до теперішнього польсько-большевицького уряду польське населення?

В Польщі діє противбольшевицький рух спротиву. Майже всюди, куди ми проходили, з розмов з населенням можна було переконатися, що в терені діє підпільна організація. В деяких околицях ми попали на дію збройних підпільних груп. Найсильнішу дільність пропали збройне підпілля на північ від Буга, у воєводствах білостоцькому і варшавському. В часі нашого переходу через келецьке воєводство, коло містечка Стадень, урядове військо мало біз повстанцями, в якому мало багато вбитих і ранених. Селяни повідали що це діють скінені з літаків парашутисти.

Настрої серед населення нас克ізь анти-режимні. Причиною протуридових настроїв населення є щораз то більше наявне прибрання Москвою до рук Польщі, тяжкі економічні умовини і тепор поліційних чинників.

Тюреми в Польщі тепер перевинені польськими патріотами, інтелігентами, селянами і робітниками. Більшість в'язнів сидить за належність до підпільних організацій, чи за співпрацю з ними.

В Польщі уряд починає заводити колгоспи. Щоби змусити селян вступати до колгоспів, уряд наложив на них великі податки, головно на найбагатших. Були випадки, що на одне господарство накладали пів мільйона золотих податку річно. Селяни, які запалились до колгоспу, дистали від уряду високі грошові премії. Вистачало, що шість господарств у селі вступило до колгоспу, а колгосп був уже створений і решту селян змушували вже вступати до нього силою.

В Польщі є сильне обмеження в користуванні плодами своєї праці. Вільні базарі замкнені. Селянам не вільно колоти для себе свиней, хіба за дозволом влади. Не вільно продавати харчових продуктів, лише по мінімальних державних цінах. Один селянин зарізав на Великодні свята теля і почав продавати частину м'яса. Міліція сконфіскувала в нього все м'ясо, а його засудила на 4 роки в'язниці за чорну торгівлю.

Робітник у Польщі може заробити від 7-10.000 золотих місцяно. Робочі чоботи коштують близько 12.000 золотих, сало 500 золотих (на картки 300), хліб 1 кг. 45 зл., один кг картопель у Варшаві 25 зл., дров 8 зл., вугілля 5 зл. Помешкання дуже важко дістати. У звязку з переслідуванням вільних базарів міліцією, товщі і м'ясо майже ніде не можна купити.

В березній квітні ц. р. майже в цілій Польщі були великі арешти, головно за належність і співпрацю з підпіллям. Серед населення круїзляли ноголоски, що ця акція проти підпілля охопила понад 100.000 осіб. Вона, однак, не спричинила поважної шкоди збройному підпіллю, що зуміло ухилитися від арештів.

Населення бачить одинокий рівненок у війні, яка зможе принести визволення польському народові. Серед тих умов, цілком зро-

У роковини Полтавської битви

Тепер, коли по всьому советському союзу і особливо на Україні з великом шумом відбувається святкування 240-х роковин Полтавської битви, тісі страшної катастрофи, яку зазнала Україна і через яку остаточно втратила своє державне існування та аж до визвольних змагань часів третьої державності була обернена в безправне становище російської колонії, слід нам з віддалі майже 2 1/2 віків поглянути на ту трагічну сторінку історії нашої батьківщини і придивитись, що було причиною нашої поразки, поробити з Полтавського бою необхідні для нас висновки.

Велика українська національна революція під керівництвом Богдана Хмельницького визволила з під польської небрії і створила на східних степах України козацьку державу. Щоб забезпечити собі запілля в боротьбі з поляками, Богдан Хмельницький уклав з північно-східним сусідом — царською Москвою — Переяславський договір, за яким Україна з цілковитим забезпеченням її повної автономії, всіх козацьких вольностей і права самостійних з'язків з іншими державами Європи, добровільно як рівна до рівної прилучалася до Москвиціни.

Але вже з перших днів по Переяславській унії московський уряд виразно виявив своє намагання захопити Україну, зденаціоналізувати її і перетворити на свою провінцію. Це побачив і Богдан Хмельницький, що в останніх ро-

зуміло, що польське підпілля користується небувалим авторитетом серед свого народу.

Яка тепер ситуація у Чехословаччині?

Ми проходили тільки територією Чехії. Багато говориться там про дії збройного підпілля, головно в гірських околицях Словаччини. Коли ми були в Орліцьких горах коло міста Градец Кралево, ми довідалися від селян, що чеське підпілля розброяло в місті станцію четніків (жандармерії). В місті підпільніки вибудували шибеницю і на ній повісили напис, що на таких шибеницях будуть вішати всіх тих чехів, що співпрацюють з чеським комуністичним режимом і тероризують чеське населення.

Економічні відносини в Чехословаччині майже такі самі тяжкі, як в Польщі. Настрої населення подібні. Уряд уже закладає колгоспи („дружства“ і радгоспи — „штатні дружства“), до яких, різними способами, силує вступати чеських селян.

На цьому кінчилося розмова. Нашим друзям належиться заслужений підпочинок. Тема широка, її не можна вичерпати в одній розмові. До інших цікавих питань ще повернемо.

С. П.

Керівник Інформативного Відділу
МІСІЇ УПА

ках свого життя вже не сподівався нічого доброго від Москви та своїми договорами з Швецією, Семигородом і Туреччиною шукав собі нових надійних союзників.

Загарбницька політика Москви ще більше виявилася за часів гетьманування Виговського, коли його намагання забезпечити Україні волю зіткнулися з московськими спробами організувати проти нього збройні повстання, щоб усунути цього небезпечної для здійснення московських задумів гетьмана. Це приводить до розриву і війни з Москвою, яка в бою під Конотопом зазнає страшної поразки. Внутрішній розлам і неоднозначність різних верств українського суспільства знищує можливості скористатися наслідками цієї близької перемоги і за часів Юрія Хмельницького, а особливо після повалення полум'яного патріота і борця за українську самостійність Петра Дорошенка, за Самойловича Україна тратить одну свою воліть за однію, навіть змушені віддати свою церкву під владу московського патріарха і все виразніше потрапляє в щораз більшу залежність від Москви.

В таких умовах гетьманом стає генеральний осавул, європейські освічена людина, великий український патріот Іван Мазепа. В своїх стосунках до Москви він тримається великої лояльності, сподівається, що точне дотримання Переяславської угоди обумовить виконання її пунктів московським урядом, намагається дати спочинок виснажений довгими тяжкими війнами батьківщини, сприяє розвитку ІІ господарського добробуту та розвитку науки, культури і мистецтва.

Але на перешкоді цьому знову стає імперіалістична Москва. Новий московський цар Петро I, людина величезної енергії і сильніх волі, що поставив своїм завданням завести в своїй державі реформу та вивести ІІ в ряди передових країн світу, з тією метою подорожує по Західній Європі, ознайомлюється з новітніми дослідженнями культури і техніки та, повернувшись додому, силоміць насаджує в своїй країні європейські звичаї, обрізує своїм боларами та горожанам великі бороди і довгі убрани, робує промисловість, реорганізує армію за європейським зразком. В 1700 році в союзі з Данією та Польщею він розпочинає війну проти Швеції з метою завоювати для себе порти на Балтійському морі та відкрити своїй державі вихід у світ для з'язку з передовими країнами Європи.

Не зважаючи на те, що за Переяславським договором Україна мусила посилати своє військо тільки для оборони краю, коли війна починається безпосередньо коло ІІ кордонів, Петро змусив Мазепу надсилати козацькі полки для боротьби з шведами на

Північ і до Польщі, в межі якої потім вступила шведська армія.

Війна ця, розпочата великим погромом московських військ під Нарвою, складалася все несприятливіше для Петра і його союзників. Вона коштувала Україні колосальні утрати. Здобувши Польщу, шведи під керівництвом свого короля, талановитого військового стратега Карла XII, могли кожночасно рушити на Україну. Тому Петро казав будувати укріплення, зокрема спорудити велику фортецю в Кисі на Печерську. Великі козацькі військові з'єднання воювали в Білорусі, Литві, Ліфляндії і Фінляндії. Україна мусила також постачати хліб, харчі і транспорт московському війську і була цілком виснажена тяжкою війною.

Проте Петро зовсім не числився з цими жертвами і не тільки не викачував будькою вдачності за них, але всію свою поведінкою переконував, що в його політиці Україна відіграє ролю не більшу, від звичайного пішака на шаховій дошці, якого в сліщний момент використовують, а коли вигідно — без жалю офорують ним. Він нераз висловлював готовність віддати всю Гетьманщину Польщі чи комусь з західноєвропейських князів, щоб тим підійти своє несприятливе становище і придбати собі нових союзників. Своїх обов'язків за Переяславською угодою Петро не додержував і завжди робив так, як диктували йому інтереси його держави.

В таких обставинах гетьман Мазепа і більшість національно-свідомої старшини почали все більше замежуватися над майбутньою долею рідного краю та шукати заходів, щоб зберігти йому автономію. На Москву, що зневажала власні договори та обітнини чи сліти було неможливо тим більше, що Карло XII, перемігши Данію і Польщу, кожної хвилині міг рушити проти останнього супротивника — Москви і тоді вони знова здавалася неминучою.

І в Мазепі та близької до нього козацької старшини повстала думка про заччасний розрив з Москвою та союз зі Швецією, щоб тим врятувати рідний край. Через довірених осіб Мазепа нав'язує з'язки з Швецією і відновлює з нею старий договір, складений ще Богданом Хмельницьким, тримаючи це у великій таємниці від Москви і зовні удаючи її свою вірність.

В 1708 році, коли, здавалося, наближалася крах Московщини і всі ІІ союзники (Данія, Польща, Саксонія) були подолані, Карло XII, зі своєю армією, що набула слави непереможної, вирушив проти останнього ворога. Він мав план пройти в центральні московські області, знищити бойові сили Петрового війська і продиктувати Москві свою волю. Але

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Мої зустрічі

з Валентином Отамановським

В ч. 8. „Сурми“ я прочитав про Братство „Самостійників“. Тому, що там кілька разів згадується про Валентина Отамановського, хочу присвятити його пам'яті кілька слів.

З Паном Валентином я познайомився десь на весні 1918 р. в Полтаві. Він приїджав деколи до Полтави у справах видавничих до нашої громадської Української Книгарні, де я був одним із членів управи. Ми скоро залишилися, бо, хоч він і був членом партії „Соціалістів-Самостійників“, а я належав до Хліборобів-Демократів, однак наше відношення до соціалізму було однаково негативне. Обидві ті партії стояли під впливом Миколи Івановича Міхновського (членом Х-Д але не С-С, він був сам), а здається і тим самим були націоналістично-державницькі, а не соціалістичні. Братчики ж „Са-

мостійники“ мали своїм завданням впливати по можливості на всі політичні українські партії. Досить того, що пан Валентин був одним із організаторів першої Української Центральної Ради в Києві і одним із найдіяльнішим помічників М. Міхновського в справах організації українського війська.

Ще більше зблизив нас такий епізод. В той час наша Книгарня якось добула один примірник книжки „Русь-Україна і Московщина-Росія“ Льонгіна Цегельського, видання „Союзу Визволення України“. Я дуже любив ту книжку, бо вона лягла в основу моого світогляду ще з часів гімназійних. Отже я постановив собі за всяку ціну перевидати ту книжку у нас у Полтаві. Але наша книгарня не мала потрібної готівки, бо ми оце ціною видали другим накладом український пе-

реклад „Заклятого козака“ Мачета. Пан Валентин закупив у нас половину того накладу для „Верніори“, але ті його гроші були для нас краплиною в морі, бо ж наша книгарня росла просто неймовірно і ми не могли все настарити готівки.

Я зінав, що полтавська Спілка Споживчих Товаристств має багато грошей і хотіла б пописатися й на культурній ниві виданим книжкам. Але її управа була в руках українських С-Д, людей активних, але культури й освіти здебільшого невисокої. Тим більше вони хотіли показати себе працівниками культурними, чи, коли хочете, культуртрегерами. Отже, нарадившися з націями, я пустився на такі хитрощі: Пішов до головаців Кооперації і запропонував їм, щоб вони першим своїм числом видали згадану брошурку Л. Цегельського. Тому ж,

відступаючі москалі нищать за собою всі села і міста і шведи не можуть знайти пристановиць та харчів у зруйнованій країні. Тому Карло XII, проти сподівань повертає на південь, на Україну, де розраховує на підтримку Мазепи і сприяння розгортає його бойових операцій.

Цей раптовий похід переміщує всі плани гетьмана, який сподівався війни між шведами і москалами не на українських землях і до переходу на шведський бік ще не був у той момент повністю підготований та мав під своїм безпосереднім проводом лише 5 тисяч війська. Решта була розкидана по різних фронтах Петрової армії. З тими 5 тисячами війська і перейшов Мазепа до шведів.

Петро поспішив вислати на Україну своє військо і розлючений „зрадою“ Мазепи, наказав діяти нещадно. Москалі здобувають гетьманську столицю Батурин, руйнують її та вимордовують усе її населення, карають смертю хороброго полковника Чепеля за вчинений їм опір, запроваджують страшний терор на Україні, вишукуючи всіх запідозрених у симпатіях до Мазепи.

Задуманий Карлом широкий наступ на Московщину взімі 1708-1709 року не здійснився через люті морози. Шведський генерал Левенгафт, що з півночі поспішав на допомогу Карлові з великими обозами і артилерією, зіткнувся з москалами біля села Лісного в Білорусі, зазнав поразки і втратив усе майно та спорядження, що дісталося до рук ворога. Але в той час до шведського табору прибули запорожці на чолі з своїм кошовим отаманом Костем Горденком, які розбили москалів бі-

ля Веприка і злучилися з шведами. У відповідь на це москалі, користуючись зрадою полковника Галагана, спалили Запорізьку Січ на Чортомліку, вирізали всіх, хто лишався там і спустошили весь запорізький край.

Війна на Україні з москалами, що позасідали в окремих фортецях, вимагала великих зусиль від шведів і Мазепи. В червні 1709 року шведсько-українське військо оточило Полтаву. Облога затяглася через недостатність вогнепальних засобів. На допомогу Полтаві поспішив Петро з численною армією. Тепер він почував себе в силах одверто боротися з шведами, бо на той час мав велику продукцію від розбудованих ним фабрик зброї, мав свіже військо, вишколене за європейським зразком, яке вдвічі перевищувало стомлених походами та тяжкою облогою шведів і їх українських союзників. Перед самим вирішальним боєм король Карло робив розвідку і, нещасливо зіткнувшись з Петровим роз'їздом вершників, був тяжко поранений кулею в ногу.

27. червня (8 липня) 1709 року сталася генеральна битва під Полтавою. Шведські вояки та їх українські союзники бились з величезною відвагою, але не могли побороти численно переважаючого ворога. В бою військам Мазепи довелося зійтися з українськими ж полками Семена Палія, що лишився вірним Москві і на залишні та бився в рядах Петрової армії. Це викликало серед козаків Мазепи певне замішання.

Король Карло поранений у ногу, не міг сісти на коня і командувати боєм. Його носили на носках. Віля нього впало і розірва-

лося гарматне стрільно і король упав та знепритомнів, оглушеній цим вибухом. В першу хвилину вважали його убитим. Звістка про це блискавкою облетіла шведські лави і викликала в рядах панку та безладя. Користуючись цим, ворог розпочав наступ і битву було програно. Решту відступавших шведів та українців настігла на Дніпрі московська кіннота і знищила або взяла в полон. Карла і Мазепа встигли переправитися через Дніпро і поїхали з рештками війська до Бендер. Мазепа не переніс цієї поразки і через місяць помер.

Перемога Петра висунула Московщину в ряди великих держав і грунтівно змінила її становище серед інших країн світу. Саму назву московського государства було змінено на Росію і Петро прийняв титул імператора.

Для України Полтавська невдача мала катастрофальні наслідки. Гетьманіні було окуповано царським військом, яке харчувалося концом місцевого населення. Ко-закам заборонено було служити у війську і їх засилали на тяжкі роботи прокладати канали на півночі та будувати Петербург. Великі податки важким тиарам лягли на український народ. Великі землеволодіння були роздані московським вельможам. Самостійні торгівлі України з закордоном було припинено і всі українські товари йшли не безпосередньо на Гданськ та Шлезьк, а через російські порти Архангельськ, Петербург і Ригу. Україна змушенна була купувати ткацькі вироби в Московщині і крім того плекати тонкорунних овець та вовну з них надсилали до московських ткацьких фабрик.

Прихильників Мазепи засилали

що в них нікому було приглянути за коректюю і взагалі ім то не під силу було (бо там багато цитат в чужоземніх мовах), то я запропонував свої услуги:

— Я вам усе зроблю. Знайду друкарню, вивтраю коректу, а ви дасте нам лише гроші на друк.

Але попереджаю вас, що зміст книжки є глибоко-патріотичний і далекий від соціалізму!..

Вони знали мене як противника іхньої доктрини однака в той час, коли народ просто рвав із рук українську книжку, видно думали, що зароблять на ній по-за всім ще й політичний капітал.

— Друкуйте! Ми також українці, та й не гірші патріоти як ви.

На тім стало. Я видрукував і приніс ім готові перші два аркуші. (Наклад був 10.000 примірників). Вони заплатили за них. Але, коли я приніс скоригованій третій аркуш, то почув від них таке:

— Слухайте, та це ж чистий шовінізм! **Зоологічний український шовінізм!**..

— А ви що ж думали? Я ж вам казав? Ви знаєте, що я **вашого напрямку** не став би друкувати нічого...

— Ми того допустити не можемо...

віддалені північні краї. В 1721 р. вийшла заборона друкувати на Україні книги „особливим наречієм”. Коли в 1722 р. помер обраний на місце Мазепи гетьман Іван Скоропадський, вибори нового гетьмана були заборонені, а наказний гетьман Павло Полуботок, що намагався перед царем скасувати цю заборону, зазнав трагічної долі. На Україні запанувала всевладна „малоросійська колегія”, наставлена царем Петром. Анатема, якій був підданний гетьман Мазепа, проголошувалася в усіх церквах України аж до 1917 року.

Близькі співробітники Мазепи, що разом з ним вихали закордон, не припинили своєї акції за визволення України і по його смерті, але без успіху. Двох з них, племінника Мазепи Андрія Войновського та Івана Герцика скочили закордоном царські агенти і видали Москви. Чорна піч, що протяглася над Україною, тривала 200 років.

Сьогодні, оглядаючи ці трагічні сторінки історії, мусимо ствердити, що поразка під Полтавою стала не лише через мілітарну перевагу ворога, а й через внутрішні незгоди в українському таборі, де були такі люди, що під час тасмних зносин Мазепи з Карлом доносили про це цареві, деякі вже після переходу до шведів, верталися назад і „каялися”, а інші були під Полтавою разом з москалями і цим деморалізували тих, що в лавах війська Мазепи боролися за долю України. Ось чому мусимо вже тепер критицю внутрішню згоду і це буде запорукою тому, що в новім Полтавськім бою переможемо ми.

Проф. Ю. Григорій

— Однака ж видатки вже поброблено?..

— Ми видатки покриємо, а наклад знищимо.

Та тут уже я став цапки:

— Накладу не знищите, бо він на нашім складі, а як грошей не дасте, то й чорт із вами, я знайду гроши сам!

Я думав десь дістати позичку на власне кошто. Але саме в той час до нас приїхав В. Отамановський. Я до нього і розповів йому цілу історію.

— Нічого! Я купую у Вас цілий наклад. Гроши за друк виплачу в належним терміні.

В той спосіб було скінчено видання книжки.

Ми залишили для себе тисячу примірників, а решту забрав у Київ Пан Валентин. Таким чином те видання, що на першім видрукованім аркуші столпа фірма „Полтавська Спілка Споживчих Товариств”, фінансував Валентин Отамановський, а коригував, діставав потрібні шрифти в друкарні Григорія Іпатовича Маркевича в Полтаві ж нижче підписаний. Тут іще треба згадати, що з того накладу мало що розійшлося — і то найбільш у нас у Полтаві (ціла тисяча за кілька днів) бо поки наклад дійшов до Києва, почалося повстання проти П. Скоропадського, доба Директорії, а боліщевики, заїхавши Київ у лютім 1919 р. негайно розгромили книгарню „Вернігора” і в першу чергу забрали і знищили нашу „Русь-Україну”. Про те пізніше розповідав мені сам Пан Валентин.

Пригадую зустріч із ним у Києві 10 липня (27 червня ст. ст.) 1918 року. В той день відбулася в нашій столиці бучна мазепинська маніфестація.

За огорожею на подвір'ї Святої Софії зібрались многотисячна маса українців на першу приподіну панаходу по Святій Пам'яті Гетьмана в 200 річницю полтавського бою. Присутній був С. Пе-

тлюра. Правив архиєрей в сослуженні православних і католицьких священиків-українців. Співали величезний хор під проводом Кирила Стеценка. Настрій у всіх урочистий і піднесений; багато людей плакало. І от по скінчені панаході раптом чути високий ясний голос. Оглядаюсь і бачу над натовпом Пана Валентина. Говорить ясно і різко:

„...Вже час останній, щоб тільки останки нашого Великого Гетьмана було віднайдено й перенесено до нашої столиці...” Далі згадує про відвічулюючу ненависть до наших історичних героїв і пам'яток наших ворогів — москалів і поляків. Згадує про могилу Б. Хмельницького, яку ляхи (він інакше їх не називає) розкопали в Суботові, церкву знищили, а тіло викинули. Про могилу останнього кошового — Калнища на далеких Соловках — ту жертву московської перфідії й жорстокості і заклинає всіх усіма кожному можливими засобами домагатися, щоб тіла наших славних гетьманів було перевезено з чужої землі на рідну, щоб і ми як усі люди мали право на адорацію могил наших мучеників.

Його гаряча, повна фанатичної любові й також і ненависті промова спровігла на людей глибоке враження. Таких слів годі було в той час почути від наших „патріотів” — хіба що від М. Михновського.

По маніфестації, яку вкінці розігнало німецьке військо, ми зійшлися в клубі „Батьківщина“ при обіді, де я йому склав за його виступ мої сердечні гратулляції й подяку.

Пізніше в Полтаві він мені показував готовий до друку скрипт „Сина України” і просив моїх порад щодо змісту. Делкі з моїх уваг він прийняв і обіцяв виправити текст, щодо фабули.

Зі мною ж ралися і щодо „Початкової географії” та просив ме-

Фрагмент із української маніфестації в Аргентині

не помогти йому зібрати матеріали для ілюстративної книжки.

В кінці літа 1919 року я зустрічався з ним у Відні. Не можу не пригадати одного епізоду такого характеристичного власне для людини чесної, стискіної й послідовної, якою був більшістю крік того часу Валентин Отамановський в цілім своїм поступуванням.

В канцелярії українського посла у Відні В. Липинського зібралися багато людей, чекаючи на авдієнцію. Між ними я й Пан Валентин Розмовляючи в голос. Він оповідає, що недавно прибув із фронту. Стан на фронті сумний; військо добре, так політики не здари: наші соціалісти гублять і військо й державу...

Раптом його перериває якийсь голос:

— Як ви смієте так говорити? Так говорити може хіба зрадник!

Пан Валентин спаленів:

— Як то зрадник?!? А ви хто такий?

— Я міністр Української Народної Республіки Штефан...

— То я Вас прошу Пане Міністре взяти Ваші слова назад, бо я мушу виїхати з того належної консеквенції...

— Витягайте, які хочете.

Пан Валентин витяг візітівку і вручив йому, а до мене звернувся:

— Прошу вас бути моїм свідком.

По розмові з Липинським він докладно пояснив мені, що він цей образи не подарує „Панові Міністрові”.

Штефан якийсь УСР-чик, позада і здається більшевистувачий. Отже, Пане Вікторе, до Вас зайде полковник Блаватний і я прошу Вас із ним вимагати для мене сatisfакції від Пана міністра...

Ми зустрілися з Блаватним, який навчив мене, що робити в такім випадку і в призначений час ми обидва з'явилися у Пана Міністра: Полковник у парадній уніформі з військовими відзнаками, я в чорній візітці і білих рукавичках. Пан міністр приняв нас зі здивованням і заявили, що післях сatisfакцій вони не мають намріу давати, що поєднані вже відклики свій час та наїті і на громадський суд П. міністер не погоджується.

— Ет, що там починати справу за якісь дурниці!..

Полковник підвіся, а за ним і я. Я на прашання подав руку Панові Міністрові. Полковник ні. Як ми вийшли, він звернувся до мене:

— Нащо Ви подали руку тому панкові? По законах чести йому тепер належиться прилюдно побити його міністерську фізіономію...

То само сказав мені при найближчій зустрічі й Пан Валентин:

— Бачите, я купив і пошу з собою білі рукавички. При першій зустрічі з паном міністром мушу побити йому морду.

Така нагода трапилася і то в дуже недовгім часі. Якось ми ра-

зом зійшлися в одній льожі в опері на виставі Аїдіс. Десь в антракті моя жінка звернулась до мене:

— Глянь-но в партері чи не Штефан.

Короткозорний Отамановський надів цвікер, глянув вниз і голо-сом, в якім чулися весела нотка, сказав до мене:

— От і добре! Виконаю май о-бов'язок чести. Він витяг з кни-шиї і вбрал блілі рукавички. Але ми його задеркали:

— Не робить скандалу Пане Валентине, та ж довкола чужі люди, нам усім українцям сором буде на цілій Відені.

— Ну, то добре! Поб'ю його в вестиблолі, як будемо вбиратися.

І дійсно він вистежив пана міністра і став протискатися через натовп до нього у своїх рукавич-ках. Але ми з жінкою взяли його під руки і силово задеркали. Пан міністер, побачивши нашу трійку, хутенько втік.

При найближчій зустрічі Пан Валентин сказав мені:

— Цими днями виїжджаю до Кам'янця...

Я йому відроджував:

— Адже ж це значить просто в пастку до більшевиків, бо дій нашого уряду почислени?

— Так, і то знаю, але їду вла-

снє під большевицьку владу, вести боротьбу проти них.

Він вірив у свою щасливу зо-рю. І дійсно йому вдалося продер-жатися коло десяти літ в таких умовах конспіративної роботи. Нарешті його таки було арешто-вано і поставлено на суд С. В. У.

Він на суді держався гордо й незалежно найліпше з усіх обви-нувачів. Подібно до Людмили Михайлівни Старицької-Черняхів-ської, з високою гідністю.

На запит „громадського обви-нувача“ УСРР Панаса Любчен-ка:

— Чого ж Ви боролися проти російського пролетаріату, адже ж він є для українського народу визволення від російських помі-щиків?

Він відказав просто і ясно:

— Наш народ про те москалів не просив, він і сам дав би собі раду з поміщиками...

Його засуджено на десять літ заслання. Де він скінчив своє життя і як — про те мені, на-жал, не довелось довідатися. Але я певен, що він і останні дні своє прожив, як і ціле своє жит-тя — гідно, гордо й незалежно, як український націоналіст-рево-люціонер.

2. VII. 49.

Віктор Андрієвський

Як це було?

(Спогад учасника акту 30. червня 1941 р.)

Мабуть ще не прийшов час для безстороннього розгляду й істо-ричної оцінки АКТУ 30. червня 1941. Ще надто багато анімозій, особистих і групових заздрощів домінують в підході до цієї справи. Правда, воюючий народ наш в Україні безспірно визнав і поста-вив його поряд таких державно-творчих актів як 22. січня 1918 і 19 рр., але політичні кола емігра-ції не всі ще доросли до цього розуміння, яке надає актів 30. червня Україна.

Ми, як учасники і співтворці його, що рискували свободою і життям за цього, можемо бути суб'єктивні. Хай залишається об'єктивізм історикам. Для нас ви-старчає факт, що український на-род в той час єдиний з усіх на-родів, підкорених гітлеризмом, мав відвагу лише сказати своє „ні“ і проти волі Гітлера відкри-то творити своє власне державне буття. Його провідні люди не ска-пітулювали, не скоридися. Українське Державне Правління не самопікідувалося, не самороз'я-залося, як цього бажав і вимагав Гітлер. Декілька його членів згинуло, інших запроточено в тор-ми і концтабори, але не найшов-ся ніодин, що виступив би проти акту 30. червня 1941. При цьому вже на початку нашого спогаду мусимо з притиском відмітити, що Українське Державне Прав-ління було єдиним демократич-ним правлінням в рамках „нової Європи“. УДПравління було ко-лективним урядом, в якому були

заступлені майже всі українські політичні середовища (окрім „мел-льниківців“), від соціалістів до націоналістів. Націоналісти-рево-люціонери не творили в ньому більшості, а навпаки — були в чисельній меншості, хоч вся іні-ціївізація акту 30. червня 1941 була за ними. Демократичність УД-Правління — єдиного демократичного, не-монопартійного уряду в той час в „новій Європі“, — була теж в тому, що негайно створено було передпарламент — Українську Національну Раду, яку очолив Митрополит Андрей і Президент Кость Левицький. Теж і в Українській Національ-ній Раді не мали націоналісти більшості, не змагаючись взага-лі за неї, а включаючи до неї, як теж до УДПравління і держав-ного апарату, всіх, хто на це за-слуговував і був придатний.

Не був це прикладок, що одна з найбільших постатей Митропол-іт Андрей, дав свою повну і беззастережну підтримку якраз УДПравлінню і ніколи не відкли-кав її, не зважаючи на тиск оку-паців, як теж своїх татарських людей. Теж тодішній Православ-ний Єпископ, Полікарп, зінав, що робить, коли Пастирським Послан-ням благословив дію відповленого Українського Державного Прав-ління.

Майбутній історик не зможе поміннути теж такого документу, як Декларація Української Наці-ональної Ради, за підписом Ми-трополита і Президента Кости

„Малороси” на службі російського імперіалізму

Українське питання чим раз більше турбує російських імперіалістів за кордоном. „Господін” Керенський і К-о хоч і користується підтримкою впливових кіл у Вашингтоні, однак в ролі „освободителя народів Росії” почуває себе непевно. З цього приводу білоєвропейська преса від черносотенних рептильок „господина” Чухнова „На переломе” (в Німеччині) до офіційних органів „демократії” Керенського в США приділюють багато місця „українському вопросу”.

Для нас українців вся та какофонія московського мракобісса немає ніякого значення. З російськими імперіалістами любої фарби у нас не було і не буде ніколи спільній мови, доти, доки вони не усвідомлять, що їхньої опіки не лише ми українці, а й жоден інший народ не потребує.

Найгарніші шати, в які вибирається московський імперіалізм, чи то у формі „Комітета Освобождения Народів Росії” А. Власова, чи теперішньої „Ліги Борьби за Народну Свободу” А. Керенського нас не приваблюють. Навпаки, доводять, що імперіалістична політика московських черносотенців лишилася без змін. Створена в США Ліга, своєю програмою і практикою нічим не відріз-

Левицького та інших визначних українських громадян з-поза націоналістичного середовища, в якій заявляється повну підтримку Урядові і визивається народ об'єднатися довкола „Державного Продому”.

Відомо, що Український Національний Комітет, створений в Кракові з представників майже всіх політичних середовищ, засновані в основі лояльне становище до УДПравління, а навіть відомий харитативний комітет, не зважуючи на комплікації з німцями, висловив переходово свою підтримку.

Апрабата народом цього революційного уряду України була не лише на Національних Зборах, які дали повновласті покликати уряд, склад якого і початкова діяльність була обговорювана на першому засіданні Національної Ради, але УДПравління зарядило було всенародний плебісцит, який проводжено на тисячах зборів в найменших місцевостях, що одобрили покликання уряду. На цих зборах вимагав народ від німців визнання цього уряду, а після виарештування членів Правління — звільнення їх, як єдино управління говорити від імені України. Цей всенародний плебісцит проведено майже по всій Західній і Правобережній Україні. У нашому посіданні є ще сьогодні деякі документи и. пр. з Василькова з-під Києва.

УДПравління призначало вже своїх закордонних представників теж в албанських країнах.

Бажаючи нав'язувати до всіх

ністяться від недавньої власовської бо, як одна так і друга дещо відмінними викрутасами, примус до збереження „єдиної неділімой”.

Хто ознайомився з „Основним Положенням” Ліги, той навіть не зброяні оком побачив російське імперіалістичне нутро, що проглядає з багатьох пунктів цього твору. Ми дуже добре розуміємо, чому частина американських політиків стала на шлях підтримки єдинонеділімських апетитів російського імперіалізму. Вони бояться „хаосу”, що може повстati на сході Європи й підсуетської Азії в випадку розчленування ССРР.

Здавалося, що американські плечі для здійснення планів Керенського цілком достатні, та як показує життя, московські імперіалісти в тому певності не мають.

На перешкоді стоять самостійницькі стремління України і повноважені російським імперіалізмом народи Східної Європи та творять ту силу, яка здатна протистояти „хаосу”, якого так бояться ті, що підтримують Керенського.

Інспіроване німцями у 1944 році „освободительне движение” Власова показало російським імперіалістам, що часи єдиної і неділі-

мої” назавжди минули. Крім кількох „малоросів” типу Ю. Музиченка жоден українець до власовського комітету не пішов, а український політичний світ не зважає на репресії німців гостро засудив наскрізь брехливі клічі комітету Власова*).

Саме таке ставлення українців до росіян, непокоть московських імперіалістів. В українців вони вічають силу, яка захищує на Заході думку про необхідність дальнього існування Російської Імперії, що так або інакше буде постійною загрозою демократичного світу.

Щоб запобігти оформленню таких поглядів російські імперіалісти на еміграції аж з шкіри лізуть, щоб показати світові свою зверхність над народами, що повелені Росією. Цим вони хотять довести, що підросійські раби і далі довіряють свою долю росіянам.

Що керенським до того, що на еміграції ці народи не мають нічого спільного з росіянами, що вони живуть своїм національним життям, мають свої національні комітети і навіть Уряди? Московські черносотенці за кордоном у-

*) Див. А. Ковач „Власонічна” 1948 року.

державних традицій останніх десятиліть. Голова УДП звернувся був окремим письмом до Президента А. Лівіцького, яке є сьогодні в посіданні А. Лівіцького. Це письмо вручав безпосередньо сл. п. Іван Равлик, який — переодітій в німецький мундір — нелегально пробрався до місця осіду п. Андрія Лівіцького. Отже не так воно було, що творці 30. червня „починали історію від себе”, як це є звичаєм робити в наших еміграційських політиців. Відповіді п. Андрія Лівіцького не одержано — як пізніше він висловив — не з принципових причин, але з огляду на можливість німецьких репресій. Я. Стецько тільки під тиском тієї умови прийшов цей пост, що відмовилися інші кандидати ним пропоновані не-члені ОУН, зокрема, коли проф. др. Маріан Панчишин погодився на прийняття посту лише І. віцепрем'єра, але рішуче відхилив пропозицію очолювати Уряд.

В самому тексті акту відновлення самостійності слідно поспіх і дякувати імпровізованості. Причина цього була необхідність засекченню німців, поставлення їх перед доконані факти. Остаточний текст акту проголошення відновлення Української Держави не був укладаний комісіями, але написаний на чорновику Ярославом Стецьком кілька годин перед Національними Зборами в Львівському Ратуші на коридорі, на розкидах там дошках, після одної з розмов з Романом Шухевичем. В ньому ішло не так про прави формальності, а про акт бо-

ротьби державного народу з націдником, про прийняття відповідальності за боротьбу на два фронти і головно про повноважні вислів суверенної волі народу до державного життя. З історично-правового боку могли бути неточності, але ішло не про історика українського державного права, але про те, що українці в данний момент беруть на себе тиаг організації боротьби за своє право до влади. Коли б Організація Українських Націоналістів була прихована з своїм актом за Національні Збори, нам інні закицнули б, що ми були труси, які не мали відваги брати на себе відповідальність, а шукали другого, якого підсунули, а самі скочилися за них в тінь. Отже, як ми не поступили б в такі складні для України ситуації, нам завжди щось закицнули б. В одному випадку „монопартійність”, в другому трусість. Ми, революціонери, воліли не вибирати трусти. Ми вибрали ризик. Чи ми вибрали монопартійність, найкраще покажуть факти, про які ми згадали згорі вже.

Акт 30. червня 1941 не був отже нікакий недільно-врочистий акт, після якого уряд мав приймати торжественні паради і марши, але не був спекулятивний твір українських правників, спеців по конституційному праві, але твір революційної Організації, що стверджував в воєнних умовах право свого народу до державного життя.

(далі буде)
учасник

дають, що не помічають, як іхній червоний імперіалістичний наслідник хоч і тримає підсоветські народи в пазурах іквд, все ж змушений бодай для ока ввести Україну й Білорусь до ОН. Вони не хотять зрозуміти, що зробила це Москва із симпатій до українців чи білорусів лише історичний хід подій на Сході Європи змусив большевиків це зробити. А вже зовсім смішно виглядають Чухнови й Керенські, коли намагаються переконати світ, що всі емігранти (крім звичайно росіян), колишні "граждане" ССРР це сепаратисти, які нічого спільного не мають з народами, які лишилися під російським чоботом. І тому, погляди еміграції не відображають бажань підсоветських народів.

А підсоветські народи — твердять вони — не бажають відділятися від Росії.

Запламувавши сепаратистами сотки тисяч українців на чужині, Керенський і К-о наслідуючи Власова знайшли кількох "малоросів", які в загаданій Лізі заступають інтереси "українського народа". А, що українське питання в світі, надто голосне, то завданням цих "малоросів" с "громити" українських сепаратистів і спростовувати їхні "необґрунтовані" бажання відділитися від Росії. Вони на спілку з Керенським і К-о опрацьовують різні "програми", що мають "розв'язати" українське питання в майбутній "сім'ї російських народів".

Національне питання, як його розуміє "Ліга Борьби за Національну Свободу" це жалюгідна спроба "обуздати сепаратістів" на еміграції і нібито дати право народам ССРР (після його падіння) винести свою волю в питанні майбутньої державної принадлежності.

Як видно, "господа" керенські певні своєї перемоги. Вони передкою, що доки їх привезуть на терени ССРР, червоний імперіалізм підготує падінний ґрунт до того, щоб таке волевиявлення народів випадою на користь "єдиній неділімій".

Мрії пана Керенського спираються на таких розрахунках.

Сьогодні кількість росіян на не-російських теренах, постійно збільшується. Українців, білорусів, балтійців і інших вивозять на Сибір в концентраційні табори, а на інші місце поселяють росіян з російських теренів. На місце зліквидованих татар в Криму, козаків на Кубані й Дону та народів північного Кавказу Москва також посылає росіян.

Чи це не забезпечить комбінатом з Ліги, потрібного ім "волеїз'ялії" місцевого населення за "присоєдненіс к Россії"?

Саме в цьому й закопана соба-ка нахабного твердження російських білоемігрантів, що українська еміграція не відівнає дійсних поглядів українського народу. Там, мовляв, всі за "общий котелок" за "Россію".

Намагалися вони це довести і на процесі Кравченка в Парижі

і після його закінчення, та обірвалось...

Щоправда для зовнішнього світу всі ці речі прошли непомітно, але Керенський і К-о добре відчули, що з українцями грatisя в піжмурки небезпечно.

Обдуруючи своїх хлібодавців, московські імперіалісти руками "малоросів" "тоже українців" з Харкова, Дніпропетровська і "прочай" докола "українського вопроса" роблять вітер, щоб показати зацікавлення Ліги з українського боку. А щоб вітер мав "внушительний" характер, то під різними статтями підписуються Дяченки, Бутенки, Міщутенки і інші "українці" з обов'язковим закінченням на "о". Можемо з певною твердити, що добра половина з них підписів, а може і всі просто зафальшовані.

Щоб переконатись наскільки українське питання турбує "господина" Керенського і К-о, досить переглянути "Бюллетень" "Ліги Борьби за Народну Свободу" ч. 3 від 10. квітня 1949 року, що виходить в Нью-Йорку. Для повної орієнтації читача подаємо з статті "Острая тема" якогось "малороса" В. Дніпрова найважливіші місця.

На вступі В. Дніпрова пише: "Опублікування "Основних Порядків" Ліги та І перший відкритий мітинг, що відбувся 13 березня викликав багато відгуків. Особливо живу полеміку викликали пункти програми, що говорять про вирішення національного питання. Програма Ліги в цій частині викликала напади з двох боків. З одного боку частина старої російської еміграції вважає, що Ліга стала на шлях "разбазарювання" Росії і тому заслуговує анатеми. З другого боку частина української еміграції вважає, що Ліга і окремі її члени стоять на позиції "єдиної неділімії" і тому заслуговують тієї ж анатеми.

Ця атака з двох діаметрально протилежних боків свідчить про те, що лінія взята Лігою найбільш життезадатна і близьче до істини ніж будь яка інша".

Як бачимо, вже на початку "малороса" В. Дніпрова потісає своїх хлібодавців, що проти Ліги виступила лише "частина" української еміграції, очевидно зачілюючи себе до тієї "частини", яка Лігу підтримує.

Не говорить тільки Дніпров, як виглядають кількісно і якісно обидві "частини" української еміграції, що по різному розуміють завдання Ліги.

Далі В. Дніпров признається, що він "тоже українець":

"...кінець кінцем найосновнішим питанням є усунення істотних і неістотних протирів між російським народом і українським народом, що мене українці (про що заявлю не "мимоходом" і не "боязливо") цікавить більше всього".

Тут треба визнати, що таке признання "малороса" не є іншою героїстикою. Де ж би він міг заявити це, ще вчора, коли для самого Керенського українського пи-

тання взагалі не існувало. "не било, нет і бить не може".

В далішому В. Дніпров висловлює:

"...державний організм, що появиться на місці теперішнього ССР по нашій думці має уявлати собою "Союз Народов", створений вільним домовленням іх, а слова "національна група" однаково відноситься і до росіян і до українців".

На перший погляд цінні все в порядку, але кількома рядками нижче:

"...попередній розподіл держави не тільки не потрібний, а й шкідливий, а до того не зустріє співчуття в середовищі самого українського народу".

Тут якраз і вилізо московське імперіалістичне шило з мішка. Виходить, що "Союз Народов" це вже річ вирішена згори і потребує лише "вільне домовлення" між народами, скажемо таке як сьогодні практикується в Румунії, Болгарії і інших сателітах ССР. А щоб це "домовлення" мало законність, то "малорос" В. Дніпрова від імені українського народу заявляє, що "розподіл держави" — тобто Росії — "непотрібний, а й шкідливий".

Після таких тверджень представників Ліги напрошується питання, в чому ж чорносотенці вбачають ознаку "разбазарювання" Росії?

Навпаки, це єдиний ще шлях, щоб методами окозаміловання зберегти ці цілі.

І чи не зовсім наївними є "малоросійські" аргументи В. Дніпрова, які мають довести непотрібність існування української держави:

"Я вже не раз відмічав, що не дивлячись на явно виразне національне розмежування (між українцями і росіянами. Прим. В. К.) там немає місця для національної ворожнечі (її не змогли розплатити й німці не дивлячись на всі іхні намагання)".

Як бачимо, російський імперіалізм вбачає побудову національної держави лише там, де є національна ворожнечя, а якщо в українців такої до росіян немає, то вони спокійно можуть погодитись на російську зверхність бо:

"Ідея національного минулого і що найважливіше спільногомайбутнього".

Про спільне історичне минуле українського і російського народів ми вже багато наслухалися від пропагандистів червоної Москви. В цьому випадку пропаганда "господина" Керенського навряд чи зміоже, подати щось новоге. Наша ж порада "малоросам" ліпше познайомитись з історією України, бо ж хай буде ім відомо, що навіть правовірні Москві колишні українські комуністи, як М. Хмільовий і ті врешті решт закричали "Геть від задріпанки Москви, орієнтація на Західно Европу".

Дивно нам також, що "малорос" В. Дніпров пишучи в одному місці про своє 2-х літнє перебування на Україні під час німецької окупації нагло бреше, що

З хроніки протибільшевицьких демонстрацій

Велика маніфестація в обороні релігії в Шотландії

Українські прапори в столиці Шотландії. Тисячі людей демонструють проти гнету і тирани! Британці, естонці, литовці, лоти, мадари, поляки, серби і українці — протестують солідарно проти більшевицьких варварств і переслідування релігії.

У неділю 26 червня 1949 р. відбулася в Единбурзі велика протестна маніфестація поневолених народів при активній і масовій участі британців. Шотландська Ліга Європейської Свободи під керівництвом своєго неутомного

німці розпалювали ворожину між українцями і росіянами. Важа брехня „господін“ Диспра з ліком підшита. Якщо ви дійсно були в той час на Україні, то ж можете об'єктивно ствердити, що німці навпаки душили все українське. Чи ж не відомо вам, що в Райхскомісаріаті для України була дозволена лише російська газета з Бердичів "Русское Слово", яку доставляла німецька військова пошта. В той же час на редакторів українських газет в Україні полювало гестапо.

Натомість правдою є, що росіяни користуючись підтримкою німців намагалися „свернути ходиша“. Чи відомо пам'ям дніпропетровського прізвище німецького ставленника міста Дніпропетровська, росіянин Соколовського?

При допомозі соколовських німці закривали українські газети, школи, театри. Ліквідували всі прояви українського життя. Інша справа, що українці чинили опір всім замкам „единонеділників“. Тільки це змушує сьогодні російських імперіалістів призвати за українціми „ланю виразне національне розмежування“.

Не забувають російські імперіалисти і про природні багатства та про економічні користі з України для Росії.

...підвищити життєвий рівень населення і в першу чергу населення України... якщо піти шляхом деяних кіл української емigranciї: спочатку розібрати, ті нитки, які тісно пов'язують економіку України з Росією..., а потім почати думати про створення федерації, як це признається самими крайніми колами сепаратистів, Україна залишина сама на себе обов'язково потрапить під економічний вплив західних держав і перетвориться в сільсько-гospодарську колонію".

Невже „малороси“ перебуваючи під „одною кришою“ з великими росами двадцять п'ять років не докумекали, що найліпше бути самому господарем у своїй хаті, замість того, щоб віддавати хліб, сало, вугілля, залізну руду і навіть помідори Москві, а потім те саме, у переробленому вигляді діставати назад і заплатити в десять разів дорожче від ціни, за яку в „малороса“ взяла все та „матушка Радянська“? Що ж до еко-

(закінчення на ст. 14.)

голови, п. Дир. Ф. Стоарта поклали багато зусиль і трудів для її переведення. З української сторони — всю роботу виконували наші робітники, які ведуть незрівненну пропагандивну роботу серед британського населення в користь української справи. До Міжнародного Комітету Організаційної Акції входило 4-х українських делегатів-робітників, які львину частину підготови акції і по лінії змісту й техніки виконали з небувалим успіхом самі, з власної ініціативи і без нічіх вказівок.

Подасмо репортаж з маніфестації і текст схвалених резолюцій.

„Прапори мають“

Ми в таборі МЕКМЕРРІ під Единбургом. Віжджаємо в год. 11, щоб вспіти на Богослужбу в один з единбурзьких церков. Наше авто прикрашено синьо-жовтими прапорчиками. На шляху минають нас численні автобуси, повні українських робітників з гостелів Шотландії. Автобуси оздоблені синьо-жовтими лентами, а з обох сторін повітають на кожному прапорі. На стінах велики написи в англійській й українській мовах: „Хай живе боротьба АБН“! „Хай живе УПА“! „Ми — за розподіл СССР на національні держави всіх народів“! „Українці і інші поневолені народи хочуть вільно вірити в Бога“! „Геть з переслідуванням релігії“! „Зайльний наших єпископів і священиків“! „Слава Митрополитам Липківському і Сліпому“! і т. ітд.

Віжджаємо в місто. На вулицях, що ведуть в напрямі церкви, де має відбутися Богослужба, і парку, де має бути маніфестація, в вузлових місцях бачимо наших неутомних СУМ-івців, що з синьо-жовтими опасками на руках, показують дорогу приїзджим в автобусах і поїздами. Нам кажуть: біля сорока автобусів з усіх гостелів Шотландії, де живуть українці, прибуває сьогодні. Українські робітники на цей день винайшли їх спеціально.

Британські поліціянти показують ввічливо дорогу теж кожному із приїзжих. Трохи дивуються, чому це, стільки чужинців наїхало. Ідуть автобуси теж інших народів — учасників маніфестації. На одному із автобусів бачимо поруч українського теж прапори інших народів. Це спільно винайнятий автобус. Перед маніфестацією Богослужби.

Богослужба з привітством більше 2500 українських робітників

Велика церква битком набита,

частина вірних стоїть на вулиці. Відправляють урочисту Богослужбу за мучеників і героїв та за весь український народ і воїнство його, що бореться за волю України. Впр. ОО.: старенький понад 80-літній о. крилошанин Лопатинський, о. декан Жан, о. Бабій і о. Музичка. Зворуше виставка, що старенький о. крилошанин Лопатинський приїхав з Лондону разом з о. дек. Жаном, щоб вішанувати пам'ять мучеників за Христову віру і приняти участь в маніфестації. Величезні перевопнення, які є в англійських поїздах, узнаніють труднощі для сідголового душпастиря. О. Лопатинський виголошує проповідь зворушливу, теплу, навіяну глибоким патріотизмом і вірою в перемогу Христової правди і здобуття волі України. В неодного привінчаного були слези на очах. Співає прегарно хор „Славута“. Після Богослужби спільно молимося за „героя, що впали за волю України“. Коли о. дек. Жан кілька разів в час Богослужби згадував, молитися за „український народ і воїнство його“, всем привічним щераз ставало ясним, чому Москва хоче знищити обиди Церкви, перозрівно з'язані з народом і його визвольною боротьбою та його непоборною армією УПА, нашим „воїнством“.

В церкві підраховано біля 2300 учасників, не враховуючи тих, що мусили з браку місця оставатися на дворі. Люди прибули з усіх кінців Шотландії, а деякі навіть з півн. Англії. Деякі іхали понад 210 англ.-миль.

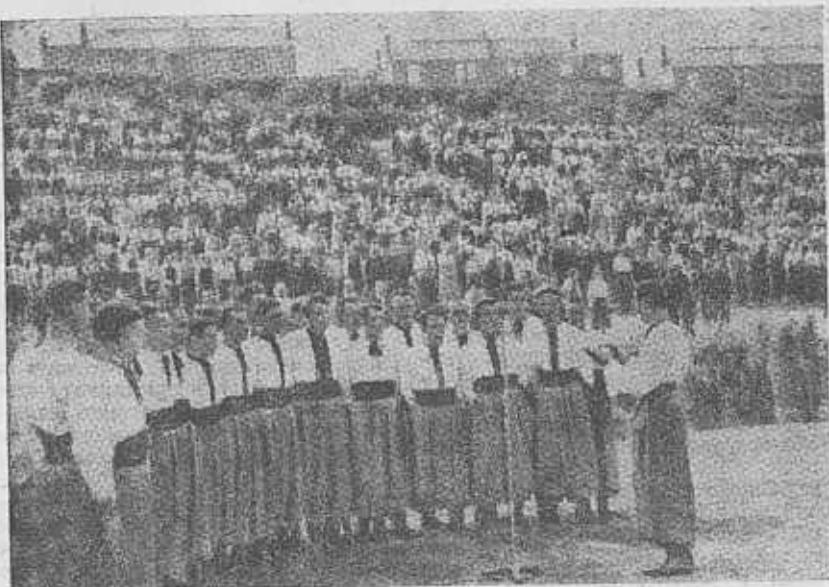
В парку „Брейдберн Велей Наблік Парк“

По дорозі бачимо знову наших СУМ-івців, що в числі 40 людей допомагають британській поліції скерувати учасників на місце призначення. Парк типово шотландський. З одного боку високо культіваний, з другого зразки дикої природи. Амфітеатрально збудована площа відкритого театру, де має бути „релігійний мітинг“. Вже є частина учасників.

Ми трохи припінілися, бо наша Служба Божа затягнулася. Публіку відділяє від площи, де мають бути промови дикий пізчик. Учасники сидять на східцях, перед зеленим.

На „сцені“ вже бачимо неутомного Дж. Ф. Стоарта, Голову Шотландської Ліги, покровителя антикомуністичного мітингу і почесного голову Комітету підготови.

Біля нього на площи священики різних національностей, шотландський, сербський, естонський, лотицький, литовський, польський і інші почесні гости. Великий хрест посередині площини, суверо-скромно прикрашений зеленню. Гучномовці, трибуна, крісла для почесних гостей і членів Міжнародного Комітету підготови. А взаду приковують очі

Український хор в часі маніфестації в Единбурзі.
(Фото з „Единбурзі Іннінг Ньюс“ з 27. 6.)

прапори народів, що приймають участь в мітингу: шотландський, український, польський, сербський, естонський, литовський, лотинський. Поруч українського прапору велики портрети в гарних рамках: Митрополитів Липківського і Сліпого, даліше: портрет кард. Мінденського, Архієпископа Степіна, сербського православного єпископа Варнави, мучеників за віру Христову.

Починають напливати українці до парку. Іх прибуло понад 3000. З'являються вже українські священники в числі 4. Площа, що вміщає біля 8000 людей, виповнилася.

Релігійний протестний мітинг починається

Відкриває мітинг Дж. Ф. Стоарт, подаючи ціль і програму. Виступає в національних строях український хор „Славуга“ і виконує високо-мистецькі пісні „Хваліте Господа“ (псалом), „Почаїська Божа Мати“, і могутнє „Стоіть Кавказ“. Невтішні оплески нагороджують наших співаків. Британські фотокореспондери знімають хор. Латишка п. Озоле співає прегарно „Аве Марія“. Його голос причаровує слухачів. Ін акомпаніює на піаніно британка. Після цього співають британці, при акомпанементі „фюсгармонії“, пісні „На нас — українців — робить враження глибока релігійність цього народу, який — робітник, чи інтелігент, — не стидиться публічно засвідчувати своєї релігійності.“

Всі присутні британці стають з своїх місць, — за ними вся публіка, — і спільно співають псалми, які, здавалось би, надежати до мистецьких виконавців. Під час співу українських релігійних пісень теж вся публіка піднялася з місць. До мікрофону підходить представник шотландської (протестантської) Церкви і в довший промові заявляє свій протест проти переслідування християнства за залізою заслоною, кінчаючи

словами „правда Господня незнімна і вона переможе“. Виступаючи черзі священики всіх приявних національностей і виголошують на своїх рідних мовах промови до зібраних. П. Стоарт пояснює перед кожним виступом цілі боротьби даного народу, найважливіші дані про нього, його жертви в боротьбі. Говорять священики естонський, лотинський, литовський, польський, сербський і український. Промови усіх переривають спонтанними оплесками. Перед промовою о. Бабія (українця) український хор співає український національний гимн, — єдиний національний гимн, що поруч британського, був відстіваний на цьому релігійному мітингу.

Про Україну подав п. Стоарт таку інформацію: Україна — це 40-мільйонна нація, це глибоко віруючі християни, завзяті антикомуністи, це окрема нація, це не

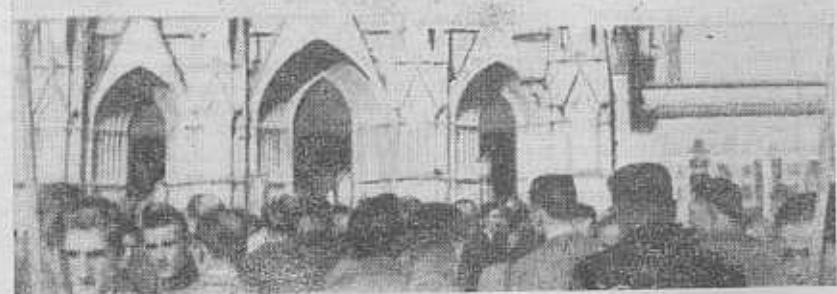
росіяни, це великий, але мало знаний народ, що бореться. З огляду на малу поінформованість британського переслідчого загалу необхідно найпопулярніші речі подавати ім для інформації.

Якщо не помилюємося, можна було в усіх інформаціях, які посили виключно інформативний, об'єктивний характер, заважити основну думку: показати британській публіці, що СССР — це насильний коломерат народів, а не єдиний народ з десятками племен. Наскільки на це дозволяє характер виключно релігійного віча, на яке тільки був дозвіл, це вдалося зробити голова Шотландської Ліги, приятелів поневолених народів в цьому і Україні.

Велике враження полишила промова о. Бабія близкана формою і патріотично-релігійним змістом. Від Міжнаціонального Комітету відів зібраних його містоголова — **українець** П. Тарнавський, якого представив предсідник цього протестного мітингу. **Проект резолюції** англ. мовою присутні прийняли невмовіючими оплесками. На українській мові подавав їх на схвалення о. Бабія.

В заключному слові п. Стоарт згадав про те, що переслідується релігію не лише в країнах Східної і Центральної Європи, але в усіх, де панує комунізм, при цьому вичислив країни, представники яких були неприяви на цьому мітингу, а саме: народи Кавказу, Грузії, Азербайджану, Вірменії, Туркестану, Ідель-Урал, Сибіру, козаків, білорусів, болгар, словаків та інших. Промовців переривали присутні кілька разів бурхливими оплесками. Наприкінці Голова Міжнаціонального Комітету др. Вітолін (лотин) подякував п. Стоартові і Шотландській Лізі за труди і допомогу в улаштуванні протестного зібрання. Словами з британського національного гимну „God save the king!“, закінчив свою промову др. Вітолін.

Серед почесних гостей за три-

Маніфестаційний похід аргентинських українців до Люхан 15. 5. 1949.

буюю промовців можна було бачити духовних представників всіх народів, що приймали участь в мітингу. З українців: о. крилошаши Лопатинський, о. дек. Жан, о. Вабій і о. Музичка та голова ЦКАВН — Ярослав Стецько, що від половини червня перебував в Англії.

Декілька рефлексій

Українці Шотландії вив'язалися якслід зі своїх обов'язків. Українські робітники масово прийняли участь, не жаліючи великих витрат. Треба підмітити, що на саму подорож видалили свій повний тижневий заробіток. Як відомо, в Англії дуже дорогі седанники комунікейтів. Теж видатки зв'язані з улаштуванням такого мітингу були немалі. Все це покривають представники народів з своїх власних засобів. Українські інституції — СУВ, СУМ, Церкви поставилися прикладно до цієї справи, закликаючи своїх членів прийняти масову участь. СУВ надіслав теж привітальну телеграму, зачитану п. Стоартом.

В Міжнаціональному Комітеті приймало участь 4 українців, які виконали велику частину роботи в підготовці. Прикладали своїх рук теж інші національності, що дружньо взаємно співпрацювали. На окрему увагу заслуговує акція Шкотської Ліги і зокрема П. Голови п. Дж. Стоарта, який клопотався за все, допильновував кожну справу і перебрав відповідальність перед британськими властями. Хоча віче мало релігійний характер, то все ж для пропаганди теж національного визволення України і інших поневолених народів воно не мало причинилося. Протестні резолюції будуть вислані всім антикомуністичним урядам, Церквам і іншим інституціям, після підписання їх.

Тризуб, розбитий в камені над морем у Мекмері коло Единбургу.

ПОТЕСТНА РЕЗОЛЮЦІЯ ДО УРЯДІВ ТА НАРОДІВ ВІЛЬНОГО СВІТУ

1. Ми, британці, естонці, лотини, мадяри, поляки, серби і українці, що зібралися в Единбурзі діл 26. червня 1949 р. на Великому Релігійному рПотестаційному ВІЧУ, складаємо урочистий і рішучий протест проти переслідування християнства в країнах Східної та Середньої Європи, що в них панує комунізм.

2. Ми висловлюємо нашу глибоку турботу та кличемо на сполух з приводу насильства, що їхні оброблено і робиться, щоб знищи-

Почесна варта в день Свята Героїв біля Могили Полеглим в гостелі Брагам (в Шотландії)

ти релігію, та з приводу мучеництва духовних провідників.

3. Остерігаємо з усією повагою, що ця проти-Господня тиранія, що захопила насильно країни за зализною заслоною є теж загрозою для всіх інших країн та для всієї християнської цивілізації на цілому світі.

4. Твердимо, що так довго не може бути справедливості та не може бути забезпечено християнство в нападених країнах, доки народи цих країн не матимуть свободи і відбудованої своєї незалежності та своїх людських прав, що твердо забезпеченні в нашій спільній християнській цивілізації.

*

ІСТ ВІТОН ГОСТЕЛЬ

Через нашу редакцію переслано текст резолюцій з переведених зборів нашими робітниками протестаційних зборів у Іст Вітон Гостель (Англія). Їх зміст звернений проти насильного поневолення українського і других підсівецьких народів, проти нищіння християнської Церкви і духовенства з остерігом про загрозу для світа від російської тюрми народів, СССР, та з домаганням її розподілу на самостійні національні держави.

Протестні збори відбулися з народи річища смерті Гол. От. Петлюри і полк. Коновалця. Резолюції наших робітників кінчаться закликом до поневолених народів і до всього світу стати до безоглядної боротьби проти комуністичного терору, шпіонів, і п'ятих колон, що діють у кожній державі. Під резолюціями слідують підписи 28 уповноважених.

БЛЕКБЕРНІ

З нагоди роковин трагічної смерті Гол. От. Петлюри і полк. С. Коновалця українські робітники, що прибули добровільно на працю до В. Британії, відбули протестаційні збори проти переслідування церкви і духовенства і проти насильного знищування мі-

льйонів людей у концентраційних таборах і тюрмах СССР у м. Блекберні.

Схвалені резолюції переслано через нашу редакцію до дальнішої пересилки враз із підписами 62 осіб.

РОЧДЕЛЬ

Українські робітники м. Рочдель (Англія) влаштували великий демонстраційний похід і протестаційні збори проти нищіння релігії і Церкви большевизмом.

Дня 10. 6. ц. р. оконо год. 11 піред пол. виришив похід у числі 300 осіб з-під української гр-кат. церкви у напрямі ратуша. Організовану участь взяли "Пласт" і СУМ. На передні дві чоловіки в вишитих сорочках несли транспарант у англ. мові, за ними літоворський і український священники, далі "Пласт", дівчата й жінки в народних строях з гарно вишитою хоругвою, за ними чоловіки з другою вишитаною хоругвою. Окрім групу творили чоловіки в вишивках.

Виришавши в місто. Народний стрій притягав увагу тисячів англійців, що масово вишли на вулиці. Море голов, тисячі очей і десятки фотоапаратів звернені на наш похід. Буріми оплесків нагороджують англійці красу вишитої групи наших дівчат.

Після короткої зупинки під ратушем охід прямує до великої театральної зали і встановляє-

Театральна зала і таборова церква в українському гостелі в Мекмері.

(продовження з ст. 11.)

номічних зв'язків то хай Керенські не турбуються, українська пшениця завжди буде потрібна Росії, а от чи Україна потребуватиме щось від Москви не знаємо... упевнені лише в одному, що на лапті запотребування не буде.

Як бачимо, російські імперіалисти і насправді обдурюють себе думкою, що серед українців є такі, що мріють про федерацію з Росією. Навіть крайні „сепаратистські кола“ і ті сушать над цим питанням (!?) голову. Бачите, вони бояться що Україна може перетворитися в колонію Заходу.

Що ж до колоніальної залежності України від Заходу, якої згідно фантазії „господін“ Керенського так бояться „сепаратисти“, то хай над цим питанням сушать собі голову українці. Для України немає жодного значення, хто намагається зробити з неї колонію чи Захід чи Схід, а щодо російських колоніальних апетитів, то українці мають трьохсот річний досвід.

„Малоросам“ ми, ще раз пригадаємо, що український народ, як рівнож інші віками гноблени російським імперіалізмом народи немали і не можуть мати цілкового довір'я до будь-яких комбінацій російських загарбників.

Спочатку розчленування Росії, а потім, як рівний з рівним домовлення про економічні і всікі інші міждержавні взаємини.

Внутрішні справи українського народу вирішуватимуть самі українці без „допомоги старшого брата“. Чи це робитимуть „сепаратисти“, чи хтось інший, керенських і к-о найменше мусить цікавити. Якщо „малоросам“ типу В. Дніпровська така розв'язка „українського вопроса“ несподобається, йм буде дана повна можливість покинути терени України і переселитися до Росії, але не на Кавказ і не в Середню Азію, бо туди треба буде теж мати дозвіл від господарів тих земель.

Сьогодні такої можливості ще немає, а тому наша порада всім

ся там трійками. На чорно прибраний сцені, де видніє напис:

„Я на камені збудую церкву свою і брама пекла І не переможе“, розміщують український національний прапор, дві церковні хругтки, хрест і образ Христа. На зали привізний литовський священик і багато англійців. Всі стоять мовччи. Нараз паде наказ: „До молитви!“ і з грудей привізних зривається пісня: „Воже, ви слухай благання“. Збори почались.

Першим промовлює о. дек. Гірняк, з'ясовуючи жахливе нищення релігії й церкви большевизмом. Потім пр. Левицький в короткій і змістовній доповіді висвітлює жахливе нищення релігії комунізмом на протязі 30-ти років. На закінчення схвалено резолюції, які підписали 15 уповноважених від зборів,

Присутній

„малоросам“ буде якнайшвидше кинути небезпечну гру в яку воно бавляться, свідомо чи несвідомо.

Прийде час, коли вони за свої диверсійні вчинки мусятими дати відповідь перед українським народом, як колаборанти і квіслінги — довгі шереги злочинців-агентів Сталіна, Власова і Керенського.

Нам українцям треба пильно вивчати всі підступи російського імперіалізму, що мов той хамелеон перефарбовується відповідно до середовища, в яке потрапляє. Керенські в США, побудувала програму Ліги на демократичному американському принципі біо так вимагають обставини. Їхні ж колеги в Європі (так „демократи“) національне питання в майбутній Росії „роз'язують“ так, як його вирішуватимуть на практиці керенські. Во вони цілком здають собі справу, з чим зустрінуться при розвалі СССР, з тим не криються і в нікії Ліги не бавляться.

Пресовий орган „Российський Демократ“ ч. I. Париж, 1949, в статті М. Боброва (ст. 18-19) пише:

„Можна з певністю заявити, що народ Росії, єдиний у своїй біді і в антибільшевицькім поході. Ale ця єдність буде оточена небезпеками. У цьому відношенні особливу ролью можуть відіграти українські націоналісти — яких скликали закордоном. З п'яти виявленіх українських груп, що провадять активну роботу, не-

має ні однієї яка б столпа на здоровій платформі побудови загальноросійської держави з Україною, як рівноправного і почесного члена цієї сім'ї народів. Треба ясно твердо і неухильно встановити, що боротьба проти большевизму повинна бути в той же час і безпощадною боротьбою проти всяких ухиляв від генеральної лінії революції“.

Так виглядає насправді імперіалістична політика більх російських емігрантів, що розв'язані національного питання повновеленіх Росією народів.

В такому ж дусі побудована і генеральна лінія червоних імперіалістів Кремля, що визначається словами Й. Сталіна:

„Україна може бути лише в складі СССР, про другу яку не буде Україну не може бути мови“.

Дві „генеральні лінії“ московських імперіалістів не виключають одна другу, лиці взаємно себе доповнюють та скріплюють.

Хай несфальшований голос російських „демократів“ з Парижу пропререзить всіх „малоросів“, що піймавши на гачок Ліги Керенського і к-о готують українському народові ніж у спину.

Наши ж українська відповідь, московському імперіалізму всіх мастей — це спільний фронт загрожених і поневолених Росією народів; за розчленування СССР на Самостійні Національні Суверенні Держави!

В. К.

II. сесія Національної Ради

В останніх днях червня ц. р., в Західній Німеччині відбулася чергова сесія УНРади. Сесія, на яку чекали з нетерпінністю широкі маси українського громадянства в усіх країнах поселення української еміграції. Вони вірили, що на цій сесії буде вислушаний їх голос і УНРада заверне з хібної дороги нехтування „здоровими“ масами української політичної еміграції. Українське громадянство висловлювало постійно свої домагання до УНРади в особистих листах, в резолюціях і пресі. Деякі табори, навіть, вислали своїх делегатів на сесію з проханням допустити їх як гостей на нараді. Але всі сподівання були даремні. Вже першого дня сесії виявилось, що УНРада не думає рахуватися з українським громадянством. Вона їх не потребує. Вистачить, коли маса буде щедро платити податки чи добровільні датки до УНРади, а до пізніших Ім засій. Цілий день чекали делегати від 14-ти осередків української еміграції на полагодження їх прохання і від'їхали без відповіді, розчаровані позаду із чим.

Відрізнятість УНРади від народних мас позначилася також і на другому факті. В той час, коли минулого року утворення УНРади привітали радісно всі українці, відкрити цієї сесії привітали два комітети сприяння УНРади, Со-

борноправна УАПЦ, УТГІ, Соціал-Демократична Партия і 5 разів УРДП. Привітання цих останніх мало, здається, більш рекламний характер, щоб продемонструвати свою „всесвітність“. В ході нарад, що наспінні діякі привітання як від СУН-у і інших, але вони не затерли першого враження, коли навколо було чути питання: відкриття чи похорон?

Зараз по відкриттю виникла нова проблема. Чи всі делегати візьмуть участь в урочистих молебнях у грекокатолицькій та УАПЦ церквах. Згодом показалося, що і тут УНРада не ввела одностайність. Фракція УРДП і частина делегатів фракції УНДС в офіційних молебнях участі не брали, а пішли іншком до Соборноправної Православної Церкви. Це показало, що в цій сесії УНРади церковне життя не буде полагоджене, а лишиться дальше в такому стані, в яке його наводив бувший рівнік внутрішніх справ, проф. Ветухов.

В такій атмосфері почалося того ж дня 23. VI. 1949 р. перше засідання сесії УНРади. Ділові наради почалися звітом про діяльність за минулій рік, голови президії УНРади і Вик. Органу. На звіти витрачено цілий день хоч всі звіти, за винятком звіту керівника фінансів і керівника господарства, можна сміло назвати до-

повідами про завдання відповідних ресортів.

Було враження, що звітодавці хочуть "заговорити" слухачів і крилатими фразами витворити атмосферу конспіративності. Це було особливо помітно при звіті керівника зовнішніх справ. Звіт цей тривав більше як годину і з цього ми дівідалися, що написано було за 9-ть місяців один меморіал і 200 листів до різних приватних осіб або політиків і переведено розмови з поневоленими изродами. В цьому звіті ще також почали ми викладену концепцію зовнішньої політики АВН, розуміється, подавану як власну концепцію п. Прем'єра. Подібно виглядали й інші звіти членів уряду.

Після таких звітів очікувалося гострої критики роботи уряду зі сторони всіх фракцій в УНРаді. Така критика була розпочата делегатом ОУН(р),^{*)} п. Вовчуком, який спинився коротко на всіх точках діяльності уряду і показав їх в правдивому світлі без підкраски. Особливу увагу звернув доповідач на діяльність керівника внутрішніх справ, п. Ветухова, бо діяльність цього міністерства спричинила, на думку доповідача, розбиття українського громадського життя. Спроба підпорядкувати урядові УНРади всі громадські централі було фактично виновідженням війни громадським інституціям. Розкол УАПЦ, творення паралельних громадських інституцій, жалогідні тон полеміки нашої преси, і т. п. пропаганда нашого життя діялися при участі керманича внутрішніх справ, або під його благословенням. Не багато країна стояла справа і в інших міністерствах.

Міністерство зовнішніх справ, замість провадити визвольну політику, шукало * нових концепцій і писало листи до поодиноких людей. Негуючи їх викреслюючи останніх 30 літ визвольних змагань з нашої історії, давало воно можливість використовувати боротьбу УПА і ОУН в краю, москальми. Таке ставлення до визвольного руху зумовило також негативне ставлення Вик. Органу до демонстрації АВН в Мінхені, про яку заговорив свт. Керманич зовнішніх справ не згадав також нічого в звіті — відмітив заповідач — про ставлення Виконного Органу до нових затій московських більш імперіалістів. А це дуже важне, беручи під увагу, що на вічі московських імперіалістів був член Національної Ради др. Зозуля, — як подає Бюлетень Конгресового Комітету в США. Свою доповідь проф. Вовчук закінчив висновками, що діяльність В. О. була ні тепла ні холодна, а

така — визвольної політики не виграє.

Після виступу проф. Вовчука, виступали промовці з усіх фракцій УНРади. Майже всі вони заповідали на початку, що будуть критикувати діяльність В. О., але в промовах цього не було видно. Кожний з них ставався, радше, критикувати ОУН(р) і боронити В. О. По іхньому за слабу діяльність В. О. відповідає опозиція (ОУН(р)) — а критика опозиції є демагогічна.

Однаком білим кружком був п. Павликівський (від фракції УНДО), який конкретно вказав недоліки діяльності В. О., а особливо керманича внутрішніх справ, п. Ветухова і висі пропозицію виділити спеціальну комісію для контролю діяльності керманича внутрішніх справ.

В дальшій дискусії, що тривала півтора дня виступали майже всі делегати ОУН(р) і більша половина проурядових фракцій. В дискусії було искраво помітно різницю в принципових поглядах між опозицією (ОУН(р)) і т. зв. демократами (ОУН(с), СУС, УРДП, УНДС). Тоді, коли ОУН(р) вважає за потрібне з'єднати тісно УНРаду з масами української еміграції і вважає масу української еміграції за політично-зрілу, всі згадані партії дивляться на українську еміграцію як на несвідому і непрограмотну масу, з якою не треба числитися і яка не може забирати голосу в політиці. На прикладі делегатів ОУН(р) про ролю народу в демократичних країнах, на залі кинуто репліку, що порівнювало українську еміграцію з африканськими неграми. Яскраво також різнилися делегати ОУН(р) від інших, у формі виступів. Тоді, коли делегати ОУН(р) критикували давали факти, делегати т. зв. демократичних партій говорили лише загальниково, не подаючи жодних фактів. На кінець дискусії ввів слово прем'єр, даючи відповідь дискутантам.

В своїй відповіді п. І. Мазепа старався висновувати всі заторкнуті питання й головно розбити критику опозиції. Не маючи підповідних аргументів, він порадив собі так, що поділив критику на "ділову" і "неділову". Маючи таємний поділ, він підтагнув критику опозиції під "неділову", на яку не треба звертати уваги. Не дивлячись на такий підхід, п. Мазепа дав оминачу відповідь на деякі порушенні опозицією питання, особливо цікавий був його вислів про політику В. О. у внутрішньому житті. За його словами головною девізою В. О. у внутрішній політиці було "перше розділити, щоб потім з'єднати". Цим можна б пояснити жалогідні події поділу наших громадських інституцій. За цим принципом стоять також більшість т. зв. демократичних партій. Доказом того було відкликання більшістю голосів пропозиції фракції ОУН(р), осудити творення паралельних інституцій в нашому громадському житті. Цікаве в слові п. І. Мазепи було також ствердження, що

В. О. не повинен себе називати на зовні Урядом, бо це його осмішує. Словом п. Мазепи закінчено дискусію над звітами і на внесок п. С. Підгайного (УРДП), більшість голосів (делегати ОУН(р) голосували проти) ухвалено прийняти звіт до відома. Закінчивши дискусії над звітами, плenum перешов до розгляду й ухвали бюджету, змін статуту УНРади і закону про державний прапор.

Хоч на денному порядку було ще кілька дуже поважних справ, вирішення їх можна було ззаду передбачити. Вислід дискусії показував наявно, що УНРада не навчилася нічого. Вона дещо залишається під повним контролем соціалістів і т. зв. демократів які зовсім відкрито не гують досвідом визвольної боротьби останніх 30-ти років і думками українських мас. Вони нічого не навчилися за ці роки затяжній боротьбі українського народу, хіба, що змінили фразеологію. Коли тому рік вони ясно висловлювали негацію визвольним змаганням в Краю, УПА і ставленням на власні сили, сьогодні можна вже було почути про ті справи, хоч звіт показує, що за 9-ть місяців нічого в цьому аспекті не зроблено.

З огляду на такий стан було ясно, що УНРада не поверне і на цей раз на шлях демократії і не ухвалить проекту ОУН(р) про зміну 5-тої точки статуту УНРади. Ті предбачення зовсім справділили. Пленум, ухваливши предбюджет більшістю голосів, відозву (делегати ОУН(р) голосували проти відозви), перевівши до ухвалення державного прапору і проспекту ОУН(р) про зміну 5-тої точки статуту УНРади.

Після вичерпного вияснення про барви нашого національного прапору п. Олексієвим, одноголосно було прийнято закон про державний прапор. Після той ухвали, державним прапором уважається блакитно-жовтий прапор. Компромітуючі нас перед чужинцями спори за порядок красок нашого прапору повинні б після цього закінчитися.

Над проспектом ОУН(р) розшнурася досить жива дискусія. Виступали майже всі фракції. Особливим був виступ п. Витвицького (УНДО). Він почав в карикатурний спосіб розмальовувати неможливість введення в життя цього проекту, особливо, неможливість переведення виборів в цілому світі. Йому відповів п. др. Мірчук (ОУН(р)), порівнюючи його карикатурне висміювання демократизації УНРади до такого ж висміювання феодалістами демократизації держави тому 100 років. "Коли ви можете знайти тих українців в цілому світі для сплачення податку, то чи не можете ви знайти їх і для вияснення своєї думки?" — запитав УНРаду відповідач. — Я вірю, що ви ще звернетесь лицем до народу, бо вас нарід до цього змусить своєю поставкою". — Голосування над проспектом було таке, як предбачувалося. Більшістю голосів його

^{*)}ОУН під проводом Ст. Бандери на форумі Нац. Ради вживає для відрізначення від одноіменної Організації під проводом полк. Мельника скороченого додатку в (революціонері). Остання на тому ж форумі і з таких же причин вживав додатку в (солідаристи).

відкинуто.

На даному порядку лишилися ще дві дуже важливі справи: постанова про чинність УНРади в особливих обставинах і утворення нового В. О. після диміці старого. Хоч деякі учасники сподівалися компромісового вирішення, великих принципових розходжень між ОУН(р) і проурядовими партіями не дали можливості для компромісу.

Лишивши утворення В. О. на кінець нарад, пленум УНРади розглянув і ухвалив постанову, що в особливих обставинах президент УНРади має всі права пленуму УНРади. Така ухала завершила починний поворот УНРади до унерівінності, тобто замкнення

прем'єр і керманич зовнішніх справ: Ісаак Мазепа (СУС)
віцепрем'єр: Ст. Вигнанський, (УНДО)
керманич внутрішніх справ: Анатоль Рябіщенко, (УРДП),
керманич військових справ: ген. Капустянський, ОУН(с),
керманич фінансів: Любомир Макарушка, (УНДО),
керманич освіти і віроісповідань: Юрій Бойко, (ОУН(с)),
керманич преси і інформації: Микола Лівицький, (УНДС),
керманич народного господарства: Спіридон Довгаль, (СУС),
керманич юстиції: Віктор Соловій, (УНДС).

Державний секретар: Семен Підгайний, (УРДП).

З того складу видно, що В. О. не на багато змінився від бувшого, але заповіджена програма нового В. О. на багато різнилась від попередньої. Чи новий В. О. зложений в більшості з тих самих осей буде виконувати ту програму, чи вона лишиться на папері? Хочемо вірити, що буде здійснені, хоч надія мала.

Після проголошення прем'єром експозе (програми діяльності) нового В. О. забрали становище до цього всі фракції.

Першим промовив проф. Вовчук. Він коротко, але ясно висловив становище ОУН(р) в УНР і свою думку про експозе. ОУН(р) — сказав проф. Вовчук — старалася договоритися. Вона поступилася навіть дуже далеко, але повного успіху не вдалося досягти. Однак фракція ОУН(р) як опозиція в УНРаді дармо хліба не їла. Це видно зразу, порівнявши сьогоднішні експозе з минулорічним. ОУН(р) була рішено взяти участь в Виконному Органі, вона не ставила на більшість портфелів, але хотіла лише підперти зовнішню політику краєвою боротьбою. Однак до цього не дійшло. Це не було б фатально при умові, що наближення буде посуватися. Але до цього треба зрозуміння. П. Мазепа сказав, що концепції можуть творити лише державно-творчі центри. Тут є урожна настороженість. Щоденну політику В. О. і УНРади можна б порівняти до воза, що віхав в глибоку колію і не може з неї завернути. ОУН(р) хотіла дати свою динаміку і свої плечі, щоб випхати той віз УНРади за широкі шляхи, але побоювання деякого до цього не допустили. ОУН(р) вважає, що УНРада потребує нових сил і грунтовної перебудови. Вона хотіла допомогти УНРаді. ОУН(р) не валила й не буде валити УНРади, буде старатися змінити її.

На закінчення проф. Вовчук

себе в гурті „своїх хлопців” і сепарації від загалу українського громадянства. Ця постанова буде мати далекоидучі наслідки, бо брак контролю через громадську опішю зводить її найкращих людей на манівці. Але хто нетус тою опішю, той і мусить заходити в таке становище.

Останньою роботою пленуму було утворення нового В. О. Ця робота була захована від очей преси й ми могли тільки перехоплювати подібні чутки про хід переговорів між фракціями. Під кінець п'ятого дня подано склад нового В. О. Тому, що ОУН(р) не взяла участі, В. О. утворили 5-ть фракцій, даючи по двох керманичів. Розподіл „портфелів” виглядає так:

проф. Грушевський і Винниченко не були на місці. На сучасні стан він дивиться оптимістично.

Особливо оригінальне було піднесення п. Мазепи: „Чому ОУН має найбільше прихильників? „Всі партії в краю пропонували щоб лишитися в домі, а ОУН пропонувала, щоб виїжджати, вони виїхали і тому їх тут на більше” — так звучало повторне ствердження п прем'єра Мазепи. Хіба будь які коментари до цього „офіційного” ствердження не зайді?

Треба ще додати на маргіні про деякі зовнішні моменти сесії УНРади.

Заявленому була прекрасно оформлена і простора. Не дивлячись на поважну кількість членів УНРади представників преси гостей, вільного місця ще буде досить. (Але це не перешкодило п. Голові УНРади заявити делегатам від таборів, що нема місця. Довкола залі нарад столла охорона зможена з членів УРДП. Вона пильно дбала, щоб на залі не потрапив хтось із загадуваних делегатів від таборів, але цільно вільно дозволяла делкам незвичним особам сидіти під час нарад в залі й на балконі. „Гости” балкону, правда, притримували строго конспірації і учасники сесії не показувались на очі.

Кінчаючи цей короткий огляд сесії УНРади, не можу оминути голосу одного сірого чоловіка, який був присутній в Італії під час офіційного обіду Президії УНРади з пресою. Він спокійно прислухувався до складаних подань за матеріальнє забезпечення членів сесії на адресу таборової адміністрації, кухарів, келлерів і другого персоналу, а коли стихло на залі, він поважно замітив: „Були б ви інші, як грошиків від народу не було”.

В колію УНР-івщини

Про Українську Національну Раду багато говорилося в нашій пресі. Були такі, що хотіли бачити в її повстанні нову добу української історії. Добу єдності і згоди в сімействі. Що єдність нам потрібна, то безсумнівно. Питають тільки в тому яка і більшого чого? Про згоду й сидість під одним дащком, хоч і старим і драним, де всі сидітимуть лагідно рядком, списано гори паперу, в ім'я її викинуто багато бруду і після осніненої її в Національній Раді.

Рік діяльності, вірніше існування Національної Ради і Уряду що називає себе Виконним Органом, показав, що механічна згода, в якій немає кристалізаційної точки, яка збирає в одно ціле всі розпорощені енергії свою відважує і волею с те саме, що збиранина чи суміш. Для підтримки тієї механічної суміші — згоди довелося покликати урядовою комітети сприяння, які мали сприяти згоді й не дати розпастися. Свою діяльністю покликані „ко-

мітети сприяння” мали довесі громадянству, переконати його, що саме така, а не інша Національна Рада наближує нас до визволення. Сам факт покликання цих комітетів сприяння говорить, що в переважній більшості українського громадянства є застереження до Національної Ради.

Ці застереження до конструкції її були висловлені й політичними середовищами з тим, що другої сесії ці зміни мали бути внесені. Жадало тих змін і українське громадянство, тисячі громадян (бліж 7.000) надіслали підписи й резолюції до Пленуму Національної Ради домагаючись її перебудови. Яку відповіль да НР на ці домагання?

Відповідь просту і лаконічну. Смійте судити і критикувати, та більше домагатися. Вам це не влежить. Ваше діло і обов’язок матеріально допомагати, а ті, що мали себе призначили репрезентувати знають, як краще і куди іти і до чого йти. Тим більше,

ім не не вперше. В „Українській Громадській Порі” читасмо, що: „Українським соціалістам, мабуть сама історія судила творити і очолювати верхівні органи Української Держави, бо так було в минулому і так воно є в теперішній дійсності. В рр. 1917-20 українські соціалісти творили Центральну Раду, в р. 1919 скликали Трудовий Конгрес, а тепер створили Українську Національну Раду” („Укр. Гром. Пора”, ч. 16). Гітлерові Прорідіння прислуговувало, а українським соціалістам „історія судила”. Не диво, що на домагання української еміграції перебудувати конструкцію Н. Р., оперті ІІ на золото громадянства, яке б апробувало своїх представників і мало на неї вплив і контролю, ті, „кому історія судила” очолювати, на другій сесії відповідали: „Не сметь суждення иметь”.

Громадянство, яке за „Українським Голосом” у переважній більшості ставиться цілком байдуже до питання розподілу місць в Н. Р., надіслало від 17 найбільших осередків своїх представників на другу сесію НР як гостей, щоб вони послухали, не брали участі, а тільки почули і побачили роботу свого політичного центру на еміграції, якому мас матеріально допомагати. Люди приїхали з різних кінців Німеччини. Два дні боязько стукали у двері „Парламенту” на еміграції, просіччи дозволу бути на залі засідань як гости. Просили Голову Президії Національної Ради, просили й президента, а Ім відповіли, що закон не дозволяє бути на пленуму не членам НР. І люди побіхали. Серед них були сиві селяни й відомі діячі перших визволиних змагань, близькі співробітники покійного Отамана. А в залі серед гостей на протязі всієї сесії сиділи ніким не обрані і не делеговані десятки гостей.

„Покликані історією” • воліли зігнорувати і не дозвістити далегатів від „байдужого” на Іхню думку громадянства і для блага України допустити вірних і прорівних, які мають сприяти. І вони сприяли, щоб утримати протицародну конструкцію I відповідний зміст і стиль Національної Ради. Та чи вистачить сили наперекір традиціям і теперішній рації нав'язати чужу і противну здоровому глуздові конструкцію, а в ній і політичний зміст? Думаю, що ні.

„Покликані історією” люблять сьогоднішні свої дії й діла нав'язувати до традицій перших визвольних змагань, а всяке критичне завваження на їхні діла охрещують демагогією, руйною, а ще частіше нацизмом, тоталітаризмом. Вони так звикли репрезентувати, що Ім справді здається, що їх покликала історія, тому то так цупко тримаються очолення і для того, щоб утриматись, творять такі конструкції, які забезпечують їхнє очолення, неконтинуальними традиціями, на які покликаються.

За декретом А. М. Лівіцького, оголошеним на першій сесії НР

минулого року, Національна Рада мала б заступити на еміграції „Державну Народну Раду” покликану ще на території України і затверджену законом, який підписав голова Директорії в Тарнові 12. XI. 1920 р. В законі, на який посилаються „обранці історії” і який взято за підвальну при створенні Національної Ради сказано, що Державна Народна Рада є „тимчасовий орган народного представництва з законодавчими функціями і сладається з представниками населення, політичних, громадських, наукових, професійних і кооперативних організацій і установ”.

На першому місці представники населення! Нав'язути до традицій минулого „обранці історії” створили Національну Раду, в якій виключено будь яке представництво населення чи громадських організацій і установ. Навіть виключені представники церков. А Виконавчий Орган, прикраючись засадами самозрозумілої толеранції релігій, в практиці поєднаних міністрів толерував і уможливлював розбиття Української Автокефальної Православної Церкви. В точці 6 проекту резолюції, скваленім Виконавчим Органом в справах церковних сказано, що „свое ставлення до церковних нововторів В. О. узaleжнююти від їхньої національної свідомості, активності і впливу серед громадянства” (цитую по запискам). Про догматично-канонічні засади немас згадки, в № 7 сказано, „не входячи в істоту спору догматично-канонічного порядку... В. О. вважає конечним”. Подібних резолюцій принаймні до опублікування, не насмілювався проголошувати і Соціетський Уряд, хоч і вважав релігій опіком для народу Біда, коли чоботи шие пукорник, а піроги пече швець. На кого ж спирається в своїй діяльності НР? Виключно на представників політичних партій чи організацій, „що визнають незалежність та соборність Української Держави”, ігноруючи політичну волю громадянства. Критерієм для того, щоб партії мали своїх представників в складі НР є не боротьба і не діяльність в інтересах визволення України, а тільки визнання української незалежності.

В основу консолідації чи єдності кладеться не дія, і не активна діяльність для здобуття Української Держави, а пасивне визнання. Немас потреби доводити того, що не визнаним, а ділом, боротьбою, політичним чином реалізується національна ідея. У „оборонців історії” навпаки. І до своїх уподобань підгають і політичні конструкції. Про те було б помилкою думати, що ті, кому „історія судила очолювати” припустили помилку чи забули засади „Державної Народної Ради” продовжуванням якої, як твердять вони є НР. Ні. Вони послідовні в своїх політичних догмах і тому послідовно не хочуть допустити впливу і контролю населення. Між ними і народом виникла

прірва. Народ став до активної політичної боротьби за державну незалежність і одні в лавах УПА, другі на економічно-господарському і культурному відтинку чинять спротив ворогові, всі разом боряться за здійснення національної ідеї „Батьків народу”, що сьогодні на еміграції плећуть протидемократичні плетива, творчі конструкції, в яких вони мають реpreзентувати, не хочуть бути з тими, які тут боротьбу ідейно підтримують тут на чужині, тому й замикають двері до антидемократичного парламенту. Замикають, бо бояться голосу народу, бояться свіжого повітря, бояться тих, кого вони вважають за юрбу. Вони самі собі народ, вони самі собі парламент. Тому їх покликала історія одних „очолювати”, других „відзначикувати українську молодь”, третіх робити колотинчу в громадському житті.

Незмінний голова уряду у своїй відповіді на критичні заявки про діяльність уряду сказав: „мене не цікавить чи Ви висловите довірю, чи ні”. В якому парламенті, в якій громадській демократичній інституції можлива подібна заява? В жодному. А на другій сесії Нац. Ради вона була на місці, вона відповідала ІІ дукові, укладові. Крім ОУН(р) ніхто не реагував на що заяву, бо не могли реагувати, оберігаючи згоду в сімействі, шпиту білим піткками. Як і було передбачено всі, крім ОУН(р), висловили довіру голові і цілому урядові та перемінили теки залишили уряд майже в попередньому складі. Та й як було інакше поступити, коли голова уряду в своему звіті так багато говорив про безладдя і брак достойних для державного керма людей. Справді тільки „обранці історії” спроможні сформувати в цьому на їхню думку безлюді подібний уряд. І окрімній довір’ям і успіхом голова на пресовій конференції уподобив себе геніальному скульпторові, який з безфаремної глини формує досконалі мистецькі твори.

Друга сесія Національної Ради тривала п’ять днів. В художньо декорованій залі сиділи члени Ради, уряд, дібрані гости і представники визнаної преси.

В лівому куті від президії окремий стіл. За столом сидів А. М. Лівіцький, а на столі перед ним таблиця-вивіска: Президент. Для чого? Мабуть для більшої перевагливості. Адже всі бачили не раз фотографію п. Лівіцького на сторінках „Неділі”, яку на цій сесії було представлено як орган урядової партії — УНДС. Всікі дії відбувають на світі, а тим більше на еміграції.

Звітував уряд. Промовляв урочисто до напівпорожньої залі Президент, закликаючи до єдності. Дискутували без проблем і без перспектив, більше вовтузились, щоб виглядало гладко і бодай для себе однозначно проти опозиції. Декламували про згоду і ляли „опозицію”, вона у гсьому завинила. У спесивої скекру-

хи завжди у всьому винувата не-
вістка, а в „обранців історії” у
всьому винувата ОУН(р).

Зі звіту п. прем'єра довідалися,
як то тяжко довелося працюва-
ти урядові. Почавши з хаосу, як
він висловився, будувати держав-
чу машину. А тут ще та опозиція,
через яку більшість громадянства
грошей не давала(?), не підтри-
мувала, а поборювала недолугі
спроби міністра внутрішніх справ
підпорядкувати зорганізоване і
упорядковане громадянське жит-
тя іому — міністром внутрішніх
справ! Що залишилось міністрів і
реформаторів як не закликати до
розв'язання громадського життя, щоб
тільки створити підбудову (ви-
ходить мало комітетів сприяння)?
Хоч кожух м'ять, аби погулять.

У звіті голови було сказано, що
уряд докладав всіх зусиль, щоб
налагодити і доснаги повної ед-
ності в громадському житті. І
ослиг місмо: там де була одна
центральна громадська установа
не без участі членів уряду появ-
сталася друга, щоб поборювати іс-
нувачу. Створено безліч комісій
при міністерстві господарства і
з ініціативи пана міністра Довга-
ля. Чого тільки не робили ці ко-
місії! Упорядкували українські
міста, без енергетиків розробили
енергетичні проблеми, планували
комунальне господарство України,
планували садиби, землю, ліси.
Багато було тих комісій, а ще
більше членів у них: діяльних і
недіяльних. Були такі, що вперше
на залі довідалися, що вони є
членами комісії. Одним словом
попрацювали за минулій звітний
рік для неньки України. Готували
для неї державний мундир, щоб в його одягти колись, як будуть
сприятливі обставини, неньку
Україну.

Працювали і на зовнішньому ві-
дтинкові. Одних листів написано за
рік аж двісті до різних видатних
діячів. І відповіді юні одержували.
Ті ставляться до нас прихильно.
Радять, що об'єднались і по-
кликали Національну Раду, а су-
сіди нації просто заздрять нам.
Членам НР роздано брошуру під
заголовком: „Documents of Ukra-
inian Foreign Policy” — збірку ма-
теріалів англійською мовою, якими
міністерство зовнішніх справ,
очолюване прем'єром, презентувало
Україну перед світом. Неве-
личка брошуря на 15 сторінок. В
ній відбита лінія зовнішньої по-
літики Уряду, показано, як уряд
представляв Україну перед світом.
Тут уже невістка не шкодила. Ба-
гато цікавого є в цій брошурі, але
даремно шукати в цих докумен-
тах належної оцінки, бодай по-
важній згадки про геройну бо-
ротьбу проти німецької окупантії,
проти нової московської більш-
вицької займанщини, яку вела і
веде УПА під керівництвом УГВР.
І це посилається зошкіцьому сві-
тові тоді, як про українську ві-
льну боротьбу говорить офіцій-
на преса США і інших країн, то-
ді, коли журнали заповнені сві-
тинами з походу УПА. Та й чи
могло бути інакше, коли найближ-
чим співпрацівником голови уря-

ду в зовнішніх справах був той,
хто в кулуарах на першій сесії
твердив, що „УПА ні одного тел-
еграфного стовпа не повалила”.
Ta хіба тільки п. Феденко так ду-
мав?

„Покликані історію” очолюва-
ти й презентувати представля-
ють ту Україну бідою сиротиною,
спроможнію з розпачу на парті-
занську боротьбу — не випадко-
во ж сказано в брошурі, що рево-
люційна боротьба носить парті-
занський характер. А партізансь-
кі рухи і піанова революційно-
політична боротьба, керована по-
літичним революційним центром —
речі різні. В брошурі говорить-
ся про партізанські рухи, а украї-
нський народ веде революційно-
вільну політичну боротьбу, я-
кою керує, її унапрямлює політич-
но-революційний центр.

Чим керувалися „обранці істо-
рії” так показуючи Україну? Чи в
інтересах українського визво-
лення замовчувати або невірно
представляти оттані десятиліт-
тя нашої активної боротьби. Ду-
масмо, що ні. А „покликані істо-
рією” думають інакше. Світ дома-
гається, щоб йому відкрили жи-
ву, реальну, діючу, воючу Україну,
такою як вона є, а ми по-
казуємо її такою, як ми її бачи-
ли 20 літ тому.

І все робили назворот.
Що строїть треба, те ламали,
Що кинуть треба, те ховали,
Що класти в кишено, клали

[в рот.

Більшістю (30 проти 6) пленум
одобрив таку дійльність уряду,
схвалив і зовнішню політичну
практику. Домагання ОУН(р) за-
няти виразну позицію до отстан-
ніх подій, зокрема до маніфеста-
ції, уладженої „Коммон Коз”, де
— Україна попала в російські фе-
деративні дужки* і як повідом-
ляє бюллетень Конгресового Комі-
тету за участю члена Національ-
ної Ради п. Зозулі, не зустріли
відгуку у пленумі Національної
Ради. Пленум задоволивши ви-
ясненням п. Денисенка, що п. Зо-
зулі участі не брав, хоч туди
їого й запрошуvali, зачитавши
приватного листа.

За те тридцять членів НР одно-
стайно відкінули і заперечили
всяку можливість реконструкції
чи перебудови НР на засадах,
які є конечними для самої НР, а
тим більше для вільзовальних зав-
дань. Відкинувшись й заперечивши
будь який вплив громадянства на
політику НР, і Уряду. Пленум
герметично закупорив НР, позба-
вив допливу до неї живого на-
родного струменя. Пленум ствер-
джив, що НР є міжпарламентським
органом, позбавлений впливу і конт-
ролю українського громадянства і
відповідальнosti перед ними.

У вступові до статуту про Нац-
Раду сказано, що закон про „Держ-
авну Національну Раду” і „Верхов-
нє Управління” з 20. XI. 1920 р.,
вимагають змін. Друга сесія, іду-
чи „за обраними історією” зроби-

* В резолюції написано: „Ми зі-
брали народи... Росії (блоруси, ук-
раїнці і інші)...

да і узаконила назавжди ці зміни.
Тридцять членів Нац. Ради, пред-
ставники п'ятьох партій на чужині,
кермуючись покликаністю за-
перечили, відкинули демократич-
ні засади, покладені в основу
„Державної Народної Ради”, усу-
нули від впливу на політичне
життя українське громадянство і
перетворили НР в поширеніший
КУК.

Друга сесія міцно замкнула двері
перед громадянством, а пред-
ставники п'ятьох партій, що в
згоді робили це, повернули на
зайджену вузьку і глибоку по-
літичну колію „еміграційної уче-
рівниці” 30 років. Вона в своїй
політичній практиці стояла да-
леко від реальної боротьби ук-
раїнського народу, не хотіла чути
голосу тій боротьби, а особливо
найпеколінішого останнього
десятиліття. Вона думала викомбі-
нувати, а не вибороти Українську
незалежність. Та розголос українського
революційного змагу і боротьби
у світі такий, що відголоси
їого дійшли і до НР. З Америки
довідуємося, що на одному
вічі член НР заявив, що американські
урядові переконали його, що в Україні ще й досі бореться
УПА, а селянство чинить спротив
ворожій більшевицькій окупа-
ції. Американські урядові роз-
казують нам нашу сьогоднішню
історію. Заговорили і на другій
сесії про наше сьогодні і загово-
рили так, що трудно й второпати.
Не сказати про боротьбу сьогодні
не можна, а сказати так, як воно
є справді не дозволяє політичне
білько в очах „покликаних істо-
рією”. Тому і читаємо у відозві
другої сесії „своєю акцією УПА
стоїть у першій лінії світового
протибільшевицького фронту” А
торішні стовни телефоні? Переко-
налися? Слава Богу! Але й пере-
коналися намагаються перекру-
ти, по еміграційному, „упоряд-
кувати” їх УПА, щоб не одна
вона була а кілька, тоді легче
комбінувати. І у відозві читаємо:
„Разом з нею боряться револю-
ціонери підпільніки та окремі
групи, готуючись до рішального
 моменту”.

Які групи? Їх немає. І це добре
знають ті, що голосували за тек-
стом відозви. Коли пишете групи,
то називайте які, під числом компані-
дою.

„УНРада клонить голову перед
борцями” і кличе „зберігати до
слuchного часу не даючись на
провокацію ворога, який не менше
ні однієї нагоди, щоб лякнайбільше
обезкровити і обезголовити украї-
нський народ”.

Три роки тому Союз українсь-
ких соціалістів у своєму „Віль-
ному слові” українську вільну
боротьбу називав провокацією,
а сьогодні це вже неможливе,
просто соромно перед світом.

Проте НР „клонячи голову” не
втерпіла, щоб не згадати про про-
вокацію і не закликати зберігати
сили. „Ставши лицем” до краю, як
говориться у відозві, ті, що не хоті-
ли чути про боротьбу, сьогодні
клонять перед нею голову і
радять з Німеччини берегти від

З діяльності нашої еміграції

РОКОВИНИ СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ В НОВОМУ УЛЬМІ

Восьму річницю проголошення відновлення Української Самостійної Держави вроочисто відсвяткувало громадянство табору Новий Ульм дні 3. VII. 1949 р.

Вже від самого ранку табір оповівала святочна атмосфера. Відчувається незабутні хвилини народніх маніфестацій в день величного національного підійому 30. червня 1941 р. Мешкальні блоки табору прикрашенні були величими транспарантами, які вказували правильність самостійної політики ОУН в II-ї світовій війні.

Точно о 9-тій год. ранку таборової організації пійськовиків і молоді в одностоях та школа, вирушили походом до місця піднесення національного прапору, а відтак до церков на відправу святочних Богослужень. По виході з церков обох віровизнань масово розповсюджено відозви, присвячені відродженню Української Держави. На жаль знайшлися з залиплені люди без національної чесноти, здорового глузду, та викинули потайки з блооків около 50 провокаційних листівок, які були потоптані ногами всіх таборян. Не зважаючи на це — цілій день пройшов в дусі національного піднесення громадянства, яке нам'ята про Великі Дні...

Вечером в залі таборового театру о год. 20.30 відбулась святочна Академія, яка змістово відзеркалила волю українського народу 1941 р. Державницький реферат, мистецькі хорові точки, деклама-

провокацій. Три роки тому не було УПА, а сьогодні є крім неї ще видумані в Баварії „окремі групи“. Все це з партійним розрахунком, але проти єдиного революційного визвольного фронту. Відозва в сесії заслуговує на скептичну аналізу, як документ політичного мріяковиння, в якому проходила робота сесії. За п'ять днів не роз'язано жодного принципового політичного питання не було навіть спроби реально політично підійти до актуальних питань зовнішньої і внутрішньої української політики. Одно позитивне — віднайдено державний прапор, який загубили були на еміграції ті, що „покликані історією“ його тримати

За те багато закликали і декламували про єдність і згоду. Слухаючи благих побажань „обранців історії“, пригадувалась стара мудрість: „благими побажаннями пекло вимощене“. І це підтверджив голова уряду який так багато говорив про єдність і шкоду від розбиття, а в заключному слові, відповідаючи на критику опозиції, заявив: „Перше нік об'єднатись, нам треба роз'єднатись“. П.Ленінськи! Вам видніше, Пане Голово, недаром Вам історія судила „очолювати“.

Ми думасмо інакше тому й діємо інакше.

І. К.

ці, рецитації і зачитання документальних матеріалів з проголошення Самостійності, всеціло підтвердили найвищу мету нашого народу, дорожоказом до якої є 30. червня 1941 р.

Національним гимном закінчено це велике свято.

МОЛОДЬ НОВОГО УЛЬМУ З НАРОДОМ!

„Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї!“ — під таким кличем молодь табору Н. Ульм відсвяткували на Зелені Свята (13. 6. 49). Свято Героїв Української Національної Революції та п'яту річницю створення революційного уряду України — Української Головної Визвольної Ради.

До недалекого ліса біля Ульму вирушили молодечі організації табору (СУМ, Пласт) і позаорганізаційна, запрошена молодь. Серед лісу, під розгорненим національним прапором, грімко залунали з уст молоді слова гимну українських націоналістів „Родились ми великою години!“ Юнацтво віддало пошану духам полеглих Героїв. Молитвою українського Революціонера закінчено першу частину свята.

Друга частина, присвячена 5-тій річниці створення покликаної до життя вимогами боротьби українського народу Української Головної Визвольної Ради. Здисциплінована молодь святкуючи 5-ту річницю цієї великої державницької подїї, ще раз засвідчила свою готовість стати на кожний заклик Революційного Проподу, який відзеркалив віяла полі українського народу, противставши окупантам: силу — силі, зброю — зброй! Присяга вояка УПА, виконана присутніми повстанцями, передала кожного думкою там, де грають скоростріли, де йде боротьба за українську волю. Національним гимном закінчено змістовну програму Свята.

Українська молодь табору Н. Ульм ще раз доказала про свій нерозривний духовний зв'язок з народом на Рідних Землях, свою солідарність з боротьбою українського народу а не з „державними“ паперовими проклямаціями емігранції.

Е. Вірлинський

Націоналістична молодь з Новою Ульмю в день Свята Героїв

З протиболішевицької демонстрації в українському таборі з Ерлангені

18. 4. ч. р.

ДУМКИ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ

....Революційний рух переможе тільки тоді, коли він не лише об'єктивно — в своїй тенденції, але й суб'єктивно — в свідомості провідників є рухом революційним. Інакше ніколи!...

Українська держава це зачить політичне панування українців в Києві. Російська держава — це панування Росії в Києві і над Чорним морем. Неможливо погодити одно з другим. Історія не знає в цім відношенні піяних „кондомініїв“...

(Д. Донцов. Імпондерабілія. 1925)

**

....Ми мусимо битися до кінця, скільки б це не коштувало всіх і кожного з нас. Коли довга історія цього нашого острова має скінчитися, то нехай вона скінчиться не скоро, як кожний з нас лежатиме на цій землі, затоплений у власній крові!...

(В. Черчіль. З промови після Дюнкерського погрому 1940 р.)

НА ИНВАЛІДІВ І ПОЛІТ-В'ЯЗНІВ

Щиро дякуємо жертвам і збирщикам у Бельгії, що зложили допомогу для:

а) інвалідів:

1) Др. Велей Іван з Бельгійського Конга 500,— б. фр., 2) СУМ, осередок в Зольдері 2.500,— б. фр. 3) Філія УДК в Помролю для інвалідів в Ландсгуті 350,— б. фр., 4) Коляда у Вінтерліту (збирщики п.п. Мазиничка і п. Кінах) 9930,— б. фр., 5) Філія УКД в Льєжі 1.359,25 б. фр., 6) Філія УДК в Зольдері 300,— б. фр.

б) для політ-в'язнів

1) Павлишин — Бельгія 200,— б. фр. — Разом 6.139,25 б. фр. Головна Управа СХС

Комунікат

із Сесії Священного Синоду УАПЦ

В дніх 15-17 червня 1949 р. в Мюнхені відбулась в парафіяльному приміщенні чергова сесія Синоду УАПЦеркви, на яку прибули: Голова Синоду Священний Митрополит **ПОЛІКАРП**, Заступник Митрополита УАПЦеркви Архієпископ **НИКАНОР**, Члени Синоду — Архієпископи **ІГОР І ТЕННАДІЙ**, Секретар Синоду Епископ **ЩАТОН** та Член — Представник від Духовенства й Мири УАПЦеркви митрофорний прот. **ЮРІЙ ПІЛЕНЦУК**.

По відправленні молебні в Св. Покровській Церкві, Високопреосвящений Митрополит **ПОЛІКАРП** відкрив там же засідання XI-ої сесії.

Під час сесії Синод зголосились з привітаннями: від Богословської Академії УАПЦ — в. об. Ректора проф. Ващенко, від Наукового Товариства ім. Шевченка — інж. Мілянич, від СХС — Голова Ради проф. др. Андрієвський і від Управи др. Восвідка, від СУМ-у інж. Гергель. Одержано листовне привітання від Союзу Українців Німеччини. Вітаючи Свящ. Синод, усі бажали Йому успіху в праці й висловлювали коротко свої уваги щодо праці установ. Проф. Ващенко з'ясував тяжкий стан Богословської Академії й її велике значення для нашої Церкви на еміграції. Інж. Мілянич повідомив, що з нагоди 75-ліття НТШ видастися Українська Енциклопедія, в якій матиметься й церковно-релігійний відділ і просить допомогти поширити й через духовенство. Представники СХС підkreślли велику роль СХС при опіці над тими нашими людьми, що не можуть вийти з Німеччини, а інваліди, сухітники й старі, що не мають родин.

На всі привітання теплими й повними любові словами відповідав Високопреосвящений Голова

Читайте

Літопис УПА

НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА

До фонду по будові пам'ятника бл. пам. генштабу генерал-хорунжого **В. Петріва** внесли пожертви:

інж. п. Сімінцев В. 10 марок, інж. п. Романченко Михайло 10 марок, інж. п. Артишенко Ю. 5 марок, поручн. п. Черкасевич А. 10 марок, сотник п. Черкасевич А. 10 марок, проф. п. Сенько І. 5 марок. За що висловлюємо цири подяку.

Зокрема виносимо цири подяку членам і управі Кооперативи „Самопоміч“ в таборі Лійпгайм за виділену допомогу в сумі 100 марок до фонду побудови пам'ятника бл. пам. генштабу генерала-хорунжого **В. Петріва**.

Комітет по будові пам'ятника

Свящ. Синоду Митрополит **ПОЛІКАРП**.

З питань порядку денного сесії поза звітами Канцелярії Синоду й Синодальних Установ належить відмітити слідуючі більш важливі:

Інформація про життя Українських Православних Церков в Америці й Канаді на підставі листів, комунікатів, журналів і часописів та позідомлень Голови Синоду УАПЦеркви.

Перегляд праці Епископів у зв'язку з виданням декого з Владик з Німеччини.

Зі звіту про працю Канцелярії Синоду за минулій 1948 р. виявився тяжкий фінансовий стан Свящ. Синоду в зв'язку зі зміною валюти; цю зміну відчули на собі й парафії, а через них і Свящ. Синод. Не дивлячись на це, на протязі звітового року видано було: Коротку Історію Церкви, Богословський Вісник ч. 1 і 2 та Календар на 1949 рік.

Кількість парафій у зв'язку з ліквідацією таборів зменшується. На день звіту виходило з Німеччини 38 священиків і 8 діаконів у інші країни Європи та західноєвропейські.

Богословсько-Науковий Інститут під проводом Високопреосвященішого Голови Іого Архієпископа **НИКАНОРА** редакційно підготовив до видання ч. 1 і 2, «Богословського Вісника», а також узгоджені тексти перекладу Служебника, наблизив його до тексту грецького й спідкував за його виданням. Підготовлено до перевидання Часослов, якого так потребує духовенство й вірні УАПЦеркви на еміграції. Часослов Луцького видання 1941 р. переглянула спеціальна Комісія під проводом Архієпископа **НИКАНОРА** і поробила певні зміни і покращення в його тексті, які Свящ. Синод прийняв до відома й благословив перевидання Часослова.

Постановано зобов'язати все духовенство УАПЦеркви набути Служебник і наказати притримуватися тексту нового Служебника при відправах Богослужб.

Свящ. Синод доручив Канцелярії опрацювати й видати церковний календар на 1950 рік.

Зі звіту Ректорату Богословської Академії УАПЦеркви в Мюнхені виявився дуже тяжкий й фінансовий стан, при якому однак Академія, завдяки ідеїйній і жертвівницькій праці Професури, розпочала й провадить 1948-49 вклад рік, готовлячи ідеїйніх і спідкувальних та високопреосвященіх кандидатів на кастирів УАПЦ на еміграції. Академія в Мюнхені має відповідне приміщення з викладальною заленою, порткою, кімнатою під канцелярією й двома кімнатами для малого туртокитку студентів. Бібліотека Академії в початковому стані, Богословська Академія УАПЦеркви, якоєє єдина

українська православна духовна школа на еміграції, потребує солідарної підтримки всього українського православного громадянства на еміграції. Свящ. Синод висловлює цири подяку Ректорові й Професорам Академії за віддану працю й постановив піднести акцію про матеріальну підтримку Академії.

Заслухано проект ширшого положення про управління УАПЦеркви й постановлено поширити його серед Членів Синоду для остаточного опрацювання й внесення на чергову сесію Свящ. Собору Епископів.

Заслухані інформації про поїзд в житті Українських Православних Церков в Америці в зв'язку з поступуванням Епископа Богдана Шипільки і митрополита Іларіона Олієнка, Свящ. Синод постановив: 1) З огляду на те, що Українська Православна Церква в Америці знаходиться в безпосередній юрисдикції Святішого Вселенського Патріарха, Свящ. Синод УАПЦеркви, на підставі Св. Канонів, не є в праві забрати голос у справі Української Православної Церкви в Америці й не може втрутитися в спріні, щолежить поза компетенціями Свящ. Синоду УАПЦеркви. 2) Свящ. Синод уважає, що ширшення спріні ополчення Української Православної Церкви в Америці належить, виключно до компетенції Собору цієї Церкви й Святішого Вселенського Патріарха.

В цілях об'єднання Українських Православних Церков у цілому саїті поза Україною, Свящ. Синод заслухав листа Архієпископа **МСТИСЛАВА** з Вінніпегу (Канада), й додовірь у цій спріні Високопреосвященішого Митрополита **ПОЛІКАРПА**, постановив, що вважає приемлемою й потрібною до найкоршого здійснення ідею про скликання Все світнього Собору Православних Українців поза Україною сучасних, які починно відбутися на канонічних засадах і з благословенням Святішого Вселенського Патріарха. Для переведення підготовчої передсоборової праці покликано Передсоборову Комісію під головуванням Високопреосвященішого Митрополита **ПОЛІКАРПА**.

З інформації Владики Митрополита **ПОЛІКАРПА** про церковне життя УАПЦеркви в Англії, Франції, Бельгії, Австрії, Бразилії, Венецуелі, Аргентині, Астралиї та Парагвай виявилось, що відчувається велика потреба в священиках в Англії, Франції, Парагвай, Венецуелі, Аргентині та Австралії. В Бельгії життя духовенства й вірних УАПЦ усклінилось і потникло в зв'язку з закінченням контрактів для українських робітників і намаганням їх виїхати з Бельгії. Постановано подбати про виїзд духовенства до Австралії, Аргентини, Парагвай, Венецуелі та Франції. Доручено Владики Митрополитові **ПОЛІКАРПУ** видати заспокоючі послання до духовенства й вірних в Бельгії й Аргентині.

В справі виїзду єпископів з Німеччини постановлено запропонувати єпископам у зв'язку з посиленням еміграційним рухом вірних й духовенства з Німеччини, вибрати собі країну для переїзду з Німеччини.

Заслухавши листи Української Родовідної Установи в Еттінгені, постановлено зробити зарядження духовенству провадити при церквах хроніки для історії нашої Церкви, а також передавати при виїзді з Європи метрикальні книги до архіву У. Р. У.

В зв'язку з намаганням групи ашаффенбурзьких заколотників, що іменують себе „Соборноправною УАПЦ“ по відлученні їх від Церкви й позбавлені сана духовенства тобою групи Свящ. Собором єпископів УАПЦеркви у 1947 р.,

управнити себе через Українську Національну Раду, яко УАПЦеркву, — Свящ. Синод постановив довести до відома Української Національної Ради, що всяке обговорення православних церковних справ і ухвали по цих питаннях не належить чинити без порозуміння зі Свящ. Синодом УАПЦеркви й у відсутності офіційно дегованих представників вищого церковного органу УАПЦеркви.

По вичерпанні порядку денного 17 червня в год. 18-ї Високопреосвященнішій Митрополит ПОЛІКАРП молитвою „Достойно есть“ закрив XI-ту сесію, подякувавши Членам Свящ. Синоду за ціну співпраці й побажавши успіху в переведенні винесених постанов на місцях.

Канцелярія Свящ. Синоду УАПЦ.

Поляки занепокоєні діяльностю української еміграції

Польський щоденник у США „Нови Свят“ з 25. 3. ц. р. вдалив на сполох, що українці з'єднали для себе британські симпатії, присвятивши цій справі статтю півторстіс друком п. н. „Найновіша мода в Лондоні“. Подасмо її дослівний переклад:

Пресома згадомлення з Німеччини виявлюють зростаюче зацікавлення опінії українською справою. Виявляють вони ще, що українські емігранти чи втікачі в Німеччині й Австрії, зареєстровані тепер у числі б. 80000 як виселенці, с там знаменито зорганізовані й ведуть не лише енергійну переселенчу акцію, але рівночасно й політичну діяльність.

Одна й друга акція приносить ім добри висліди. Перед початком переселенчої акції українців, було їх у Німеччині й Австрії 120000. Більш 40000 вдалося переселити з користю для української справи. Найбільше українців по-прямувало до В. Британії, де вперли вже зовсім проблему поляків і з'єднали собі піддержку британської опінії.

Польська книга заслуг для В. Британії осталася остаточно замкнена брутальними спогадами Вінсента Черчіла. Відкривається там тепер нова книга — українська. Чи і як будуть українські заслуги для В. Британії — наразі важко окреслити. Британці мають надію, що можуть бути значні, ажже українців більше ніж поляків, що більш 45000000 замешкалих на окраїнах імперії червоних царів. Це дуже важна справа для британської державної ради.

Скінчилася битва за Лондон і Англію з німцями. Може початись інакша. Є новий матеріал, численніший від поляків... Жоден британський державний муж, консерватист, ліберал чи лейборист, не може про те забувати.

Це факти, з яких треба собі здавати справу без ремствування на Англію чи Черчіла. Останочко на Везіна поспалися гро-

тійці помалу починають отриматися від сугестій услужливих польських і російських інтерпретаторів проблем Східної Європи й прилучуються придивлятися до них власними очима, відкладаючи подекуди на бік позначені ім окуляри з варшавських і московських пропагандивих фабрик. Якщо справді в Лондоні в місяці березні „відкривалася нова книга — українська“, що так затривожила поляків, то назва тій книжі не більша, як: „буквар“. Ми добре розуміємо, що і цього редакторам „Нового Святу“ досить, щоб ударити на тривогу, зокрема в той час, коли внутрішньо-політичні відносини серед польської еміграції вимагають щось таки в роді „кляйстру“. Український страхополож завжди був тим „кляйстром“, що втихомирював внутрішньо-партийні пристрасті між поляками. В дних перевороту Пілсудського польська пропаганда втихомирила була розгорячена умі його „кросових“ опонентів одним махом, розтрубівші про викриття широко зорганізованого українського повстання й ендецькі боївки розгублено порозходилися по хатах.

„Найновіша мода“, викрита „Новим Святом“ в Лондоні, це дуже перспективна мода поліції „Газети Вечорної“ зперед 25 років втихомирювала внутрішньо-польську сварку спільною небезпекою від українського страхополоха. Але чи не застара вона, щоб і на цей раз принести бажаний успіх? Щось не чувати нічого про те, щоб розсварені польські політики „порозходились по хатах“, зрезигновані чи примирені з собою.

Спільноти Керенського

Хто такий Д-р Дм. Димітров і кого він представляє?

Щоб дати читачам повніший образ імперіалістичної авантюри Керенського, що змаяє визволені від большевизму народи втрати чисто в нове всеросійське ярмо під маскою спільної боротьби проти большевицького режиму, подаватимемо характеристики недавніх большевицьких колаборантів, що стали тепер для відміни антикомуністами й помаючими білою осеро-цією імперіалізму.

Болгарський екзильний політик д-р Дм. Димітров розвинув останнім часом у Вошинтоні досить видну активність. Побіч діяльність в характері генерального секретаря „Зеленого Интернаціоналу“, він є президентом болгарського комітету „Вільна і незалежна Болгарія“. Поза тим подавався за представника своєї країни на осінньому конгресі Європейської Унії в Брюсселі і вкінці, з'явився як працівник А. Ф. Керенського в новозаснованій „Лідзі боротьби за народну волю“. Тому, що д-р Димітров чується уповноваженим представляти свою країну та говорити на інтернаціональнім форумі від свого народу, вважаємо конечним подати світовій публіч-

ній опінії об'єктивні інформації про нього.

Д-р Димітров — лікар по званні, належав до лівих екстермістів Болгарської Селянської Партиї і опіслі, після відділення цієї групи тзв. „Плядні“, став її генеральним секретарем. Згадана група була наставлена ліво-радикально і вже перед десятками років переводила спільні акції з комуністами під фірмою „Спільний Фронт Селян і Робітників“ Партиї „Плядні“ виступала за знесення болгарської монархії та за об'єднання Болгарії з Югославією в рамках „Інтернаціональної полудневої Слов'янії“. Їх підтримувано фінансово з Білгороду і через колаборацію з комуністами вони століли у певному відношенні до Тре-

того Інтернаціоналу. Ця постава дискалифікувала партію „Плядне” не тільки в болгарських національних і демократичних кругах, але і в очах Болгарської Селянської Партії (заступленої Гічевим, Муравйовим і ін.), з якої „Плядне” виступила.

Шід час коли демократичні сили Болгарії, назагал західної орієнтації, в тому числі теж Селянська Партія Гічева та Муравйова, коротко перед комуністичним переворотом в Болгарії, створили були легальний уряд з Муравйовим як міністерпрезидентом на чолі та вели мирні переговори з західними потугами, партія Димітрова „Плядне” співпрацювала з комуністами у „Вітчизняному Фронти”, який то, при помочі Червоної Армії, що нагло вмаршувала в Болгарію перевів 9 вересня 1944 року переворот. В новоствореному комуністичному уряді була присутня теж партія Димітрова — „Плядне”. Вона теж була співвінна в кривавому масовому терорі по відношенні до західної орієнтованих демократичних елементів. З неменшою безоглядністю винищувано і призначено до німців наставників націоналістів, щоб по кількох місяцях ужити цю ж саму зброю проти самої „Плядне”. Сам Д-р Димітров, ще досить довго до перевороту стравив вирватись з рук комуністичної диктатури, якій допомагав всадитися в Болгарії і йому вдалося, мабуть при помочі американського представника в Болгарії, втекти до Вішигтону.

Досвід, що його здобув Димітров, співпрацюючи з комуністичним урядом і жорстока судьба, що в міжчасі досягнула його партійного приятеля Петкова, перемінили цього большевицького колябранта в антикомуніста. Цілком іншим є однаке питання, чи і як далеко його особа у відношенні до політичної минувшини й ролі, що її відіграла партія Димітрова під час перевороту може бути прийнята болгарським народом і світовою публічною опінією за репрезентанта національно-демократичної, антикомуністичної Болгарії.

На еміграції іде д-р Димітров своєю власною дорогою. Він не співпрацює з болгарською політичною еміграцією інших політичних напрямків. Як довідуючись з болгарською газетою „Національна Болгарія” (б. 5. 49 р.) д-р Димітров не погодився на співпрацю з національною болгарською еміграцією, хоч вона готова була, на підставі певних ідеологічних принципів, подати руку до співпраці. Він обмежився до репрезентації тільки ліво-радикальних політичних сил, що колись належали до „Вітчизняного Фронту”, а опісля, коли комуністи звернули свій терор проти них, відпали й подалися на еміграцію. При цьому послуговується д-р Димітров аргументом, що лише цих політичних можна вважати правими заступниками народу, які під час виборів під комуністичним режимом одержали від народу мандат

ак кандидати „З'єдненої опозиції”. Однаке на листу з'єдненої опозиції в 1946 р. голосували не тільки прихильники дозволених комуністами партій, але виборці всіх національних і демократичних партій, які роз'язано та зовсім не допущено до виборів. Д-р Димітров діє недемократично, бажаючи виключити з еміграційного життя партій, що їх роз'язав комуністичний уряд і капіталізувати тільки для свого колишнього коаліційного партнера „Вітчизняного Фронту” всі опозиційні протибольшевицькі сили в Болгарії.

Головні ідеологічні різниці між національно-демократичним антикомуністичним болгарським фронтом і Димітровом такі:

1. Болгарська національно-демократичний табір стоїть за самостійність Болгарії та державу на остроні всіх всеслов'янських балканських федерацій, а Димітров сьогодні більше, як колись обстоює свою стару ідею „інтегральної полудневої Слов'янії” і панслов'яністичні нахили, що й пояснює його орієнтацію на Керенського;

2. Вся болгарська еміграція виступає проти „клясових принципів”, заступаючи погляд, що його не можна з'єднати з справжньою демократією. Димітров став підкреслювати значення селянської класи, що й утворило підзріння про його намагання створити селянську диктатуру;

3. Національно-болгарська політика висловлюється за тотальну відбудову демократичної конституції з Тірново, за якою Болгарія є конституційною монархією, Димітров не тратить жодної можливості, щоб виказати свою незадовільність, що він відмінно виступає зі своїми наставленнями.

Не зважаючи на всі старання д-ра Димітрова здобути собі сьогодні на еміграції признання однієї уповноваженого репрезентанта Болгарії, є малоправдоподібним, що урядові станиці Західної Европи признають його проголошений монополь, а тим менше ролю, що й він приготовляє для себе на еміграції, якої в підкій мірі не можна порівняти до його спрощених позицій в політичному житті Болгарії.

Громадська „виробленість“ російських емігрантів

Відламки гнобителів українського народу, що опинились на еміграції часто закидають українцям брак державної виробленості. На що вудку ловляться деколи й наші землячки, які в нашому суспільно-громадському житті бачать „брак державного досвіду” і т. п. Не один з „малоросів” пристав на деякий час до російського емігрантського воза ніби з причин співчутливого і людяного ставлення до них з боку „старшого брата”.

Люди, які не обізнані з відносинами в середовищі російської або польської еміграції і насправді думають, що нам українцям треба вчитись у цих сусідів.

Щоб розвіяти ці необґрунтовані погляди наводимо перебіг виборів делегатів на 2-ий З'їзд російської еміграції, що відбувся в Німеччині 1-го травня 1949 року. На цьому з'їзді обирають делегатів на З'їзд Центрального Представництва Російської Еміграції (утвореного на зразок нашого ЦПУЕ). Для прикладу наведемо летючку однієї партії, що була розпоспожена серед виборців. Ця летючка яскравий доказ, чого можна навчитись у наших державних сусідів.

Летючка належить „Загальнонаціональному Російському Візовому Фронту“. Зміст Й це паплюження політичних противників, що виступають на виборах під ім'ям „САФ“ („Союз Андріївського Флага“). Подаемо окремі місця:

„Дорогі Виборці — так починається летючка — є небезпека, що на цих виборах замість вас проголосує літр. Ми маємо на увазі літр самогону. Про подібну небез-

пеку сигналізують „передвиборчі збори“, що відбулися 17-го квітня в Мюнхені...

Вас, основної маси виборців, мешканців м. Мюнхену, на згаданіх зборах на превеликий жаль майже не було...

Зате, до початку зібрання, прибули автомашини, на яких організація САФ звела своїх прізвінків...

Велика частина людей, що прибула на автомашинах була в „нетрезвом состоянии“. Очевидно, робітники САФ-у щедро напоїли своїх „виборців“, з метою піднімати „бойовий самогонний дух“.

Далі подається ілюстрація виборів:

„Замолчі старі! Заткнісь і захройся! — це до тих, що хотіли поставити кілька запитань доповідачеві.

„Кожне питання — говориться в летючці — незалежно від його змісту зустрічалося незадоволеним ревом „моторизованого корпуса“, доставленого на збори САФ-ом:

— Доволі! Які можуть бути запитання! Ми приїхали сюди проголосувати, а не говорити!

Під час голосування атмосфера почала згущуватися. Чувся притиснений „мат“, а хода діяльності прийняла відому непевність. Цьому сприяв „летючий буфер“ влаштований на першому поверсі, куди „виборці“ відправлялися підкріпітися».

В такому ж дусі продовжується летючка до кінця.

Хай цей приклад „державної зрілості“ російської „демократії“ буде перестороюю тим, які від Керенського і К-о сподіваються зміни режиму в майбутній „Свободній Росії“.

Список арештованих в 1946 р. (Станиславівська область)

Ч. п.	Ім'я і прізвище арештованого	Рік народж.	заянтя	арештовано під зачідом, буцім то:	звільн.	задержали
Гринівка						
276	Яцків Федор	1905	рільник	невідомо	звільн.	—
277	Гринів Олекса	1896	"	за дошку	"	—
278	Трінчук Василь	1888	"	невідомо	"	—
279	Гложик Василь	1888	"	"	"	—
280	Надрага Василь	1909	"	крився	—	в тюрмі
281	Срібник Василь	1903	"	"	звільн.	—
282	Каратинський Вас.	1895	"	"	—	в тюрмі
283	Фелик Петро	1906	"	не пішов до ЧА	звільн.	—
284	Линюк Марія	1924	"	за співпрацю з ОУН	—	в тюрмі
285	Стенців Іван	1905	"	не пішов до ЧА	звільн.	—
286	Сенич Михайло	1920	"	невідомо	звільн.	—
287	Сенич Михайло	1897	"	не пішов до ЧА	"	—
288	Сенич Василь	1915	"	невідомо	"	—
289	Стефанів Олекса	1895	"	не пішов до ЧА	"	—
290	Гложик Юрко	1898	"	невідомо	"	—
291	Фецинець Дмитро	1904	"	"	"	—
292	Фецинець Дмитро	1902	"	не пішов до ЧА	—	засуджений
293	Гложик Данило	1922	"	невідомо	звільн.	—
294	Данилюк Василь	1919	"	"	—	—
295	Фелик Іван	1903	"	"	"	—
296	Василів Іван	1888	"	"	"	—
297	Гринів Дмитро	1905	"	"	"	—
298	Олексин Василь	1905	"	"	"	—
299	Друк Петро	1919	"	"	"	—
300	Друк Василь	1909	"	"	"	—
301	Яцків Михайло	1878	"	"	"	—
302	Сенич Михайло	1904	"	"	"	—
303	Сенич Микола	1929	"	"	"	—
304	Гринів Микола	1908	"	"	"	—
305	Гринів Іван	1901	"	"	"	—
306	Срібник Андрій	1897	"	"	"	—
307	Глухашюк Іван	1908	"	"	"	—
308	Яцків Василь	1902	"	"	"	—
309	Яцків Петро	1912	"	"	"	—
310	Яцків Андрій	1908	"	"	"	—
311	Яцків Олекса	1870	"	"	"	—
312	Яцків Дмитро	1907	"	"	"	—
313	Яцків Іван	1912	"	"	"	—
314	Гложик Михайло	1896	"	"	"	—
315	Гринів Дмитро	1894	"	"	"	—
316	Тимків Дмитро	1897	"	"	"	—
317	Яцків Олекса	1894	"	"	"	—
318	Данилюк Василь	1909	"	"	"	—
319	Фелик Федор	1900	"	"	"	—
320	Фелик Василь	1921	"	крився	"	—
321	Надрага Юрко	1897	"	невідомо	"	—
322	Макаріщак Василь	1903	"	"	"	—
323	Надрага Михайло	1903	"	"	"	—
324	Остапів Василь	1901	"	"	"	—
325	Луканюк Петро	1904	"	"	"	—
326	Фелик Юрко	1900	"	"	"	—
327	Новіцький Мх.	1901	"	"	"	—
328	Фелик Михайло	1907	"	"	"	—
329	Гложик Василь	1908	"	"	"	—
330	Федорів Петро	1890	"	"	"	—
331	Луканюк Михайло	1919	"	"	"	—
332	Луканюк Андрій	1926	"	"	"	—
333	Гарасимів Петро	1892	"	"	"	—
334	Корнутій Славко	1927	"	за сестру	"	—
335	Хмелівський Юрко	1915	"	невідомо	"	—
336	Гринів Дмитро	1894	"	"	"	—
337	Корнутій Олекса	1914	"	"	"	—
338	Гложик Дмитро	1928	"	крився	—	в тюрмі
339	Олексин Василь	1927	"	"	—	—
340	Глухашюк Олекса	1911	"	за співпрацю з ОУН	звільн.	"
341	Яцків Параска	1923	"	невідомо	—	—
342	Хмелівський Мик.	1904	"	не пішов до ЧА	"	—
343	Тимків Михайло	1917	"	"	"	—
344	Надрага Василь	1912	"	"	"	—
345	Луканюк Михайло	1919	"	невідомо	"	—
Нивочин						
346	Рошко Іван	1940	"	не пішов до ЧА	звільн.	—
347	Глеб Микола	1914	"	утік з ЧА	"	—
348	Говера Микола	1900	"	не пішов до ЧА	"	—
349	Дутчак Василь	1900	"	"	"	—
350	Глесь Іван	1900	"	"	"	—

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Всіх тих численних осіб, що у зв'язку з нотаткою в ч. 178 „Неділі” п. и „Гетьманський діяч зорганізував бойкву проти зборів СУН у Мюнхені” просить нас видрукувати їхню подяку. П. П. Маслиниці й Пасіці повідомляємо, що такої подяки не можемо видрукувати, бо звичайно, коли в „Неділі” піклано подається опис подій з іменами учасників, то це вже є вистарчальною запорукою, що такої події взагалі не було.

ШОСТИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФОНД ПЕРЕДРУКУ МАТЕРІАЛІВ КРАЄВОЇ БОРОТЬБИ

продовження

20 бел. фр.

Коречко Володимир
Слєпruk Степан,
Леньо Михайло,
Багдай Іван ч. 2.
Федак Степан,
Гаврилюк Іван,
Лесик Теодор,
Пищо Юрій,
Плята Петро,
Вербовий Дмитро,
Паращак Іван,
Кравецький Григорій
Сулило Тебдор,
Кисиль Ярослав,
Виданів(?) Семен,
Косциольсько Володимир,
Куропас Володимир,
Дмитришин Михайло,
Венгринович Свєн,
Гебак Петро,
Паплик Микита,
Судомлляк Осип,
Кінах Петро,
Гузар Михайло,
Курляк Дмитро,
Гадач Григорій,
Галік Григор,
Ярошенко Ілько,
Мартинюк Василь,
Гаврилюк Михайло,
Попик Андрій,
Дзерка Василь,
Льорик Михаїла,
Михайлічко Данило,

Сальфетник Степан,
Чумак Михайло,
Яковів Дмитро,

25 бел. фр.:

Грицишин Дмитро,
Лопушинський Степан
Миш Іван,

30 бел. фр.:

Бортник Максим,
Волотюк Йосип,
Гандзюк Дмитро,
Юрша Михайло,
Дмитрушико Михайло
Галич Володимир,
Солома Іван,
Сарафим Максим,
Причиня Василь,
Приступляк Степан,
Савка Григорій,
Сидор Володимир,
Роспопа Дмитро,
Поїт(?) Лука,

Трач Свєн,
Савчук Василь,
Підгірний Ізidor,
Підгірний Остап,
Боринок Омелян,

35 бел. фр.:

Жовнир Дмитро,
Войко Іван,
Кравчук Василь,
Пахолок Ярослав,
Петрушевич Григорій,
Скробала Микола,

40 бел. фр.:

Марущак Ярослав,
Мирюк Микола,

50 бел. фр.:

Боярчук Лев,
Багрій Василь,

(закінчення буде)

**До цього часу вийшли такі
ПЕРЕДРУКИ ПІДПІЛЬНИХ КРАЄВИХ ВИДАНЬ**

н. м.

1. Осередок Пропаганди і Інформації при Проводі ОУН	0:45
2. На зміну — журнал	0:50
3. На чатах Ч. 1. — журнал	1:00
4. Я. Бусел: Советський патріотизм	0:40
5. П. Полтава: Чому повстання 1648 року	
було переможне	0:40
6. Під бойовими прапорами УПА — велика збірка	
репортажів, ілюстр. 50 знімками	5:00
7. П. Новина: Хроніка Вовків	1:00
8. О. Орленко: Шевченко проти Москви	0:20
9. Р. Мох: Перспективи нашої боротьби	0:40
10. Історія боротьби на СУЗ по змаганнях 1920 р.	0:50
11. Літопис УПА, одноднівка з 1946 р.	1:—
12. Ідея і чин ч. 10. — журнал	2:—

Вже вийшла з друку

пам'яткова книжка для кожного українця на чужині

п. н.

Wir klagen an!**(Обвинувачуємо!)**

Альбом фотознімок і репортажів з протиболішевицьких демонстрацій
поневолених народів у 1949 р.

СТОРІН 52.

ЦІНА ЛІШЕ 1:50 Н.М.

Поширяйте між чужинцями!

ФОТОЗНІМОК 30.

Пересилайте знайомим!

Марксизм — опіюм для відірваних від мас інтелігентів!**Ціна 30 пф.**